

EESTI INTERPREETIDE FESTIVAL

EESTI MUUSIKAL-
JA TEATRIAKADEEMIA

EESTI MUUSIKA NÄDAL

11. —
15.11

Jüri Reinvere
Raimo Kangro
Jaan Rääts

FESTIVALI KAVA

11. NOVEMBER / kell 19

Jüri Reinvere autorikontsert

12. NOVEMBER / kell 19

Raimo Kangro autorikontsert

13. NOVEMBER / kell 19

teemakontsert „Virmalised“

14. NOVEMBER / kell 19

Jaan Räätsa autorikontsert

15. NOVEMBER / kell 11

teemakontsert „Õpetajalt õpilasele“

VESTLUSRING

11. NOVEMBER / kell 18

“Loominguline dialoog: eesti helilooja ja tema tõlgendajad“

Osalevad Jüri Reinvere, Henry-David Varema, Mari Poll-Novakovic, Toomas Vavilov, modereerib Ivari Ilja.

HEAD EESTI MUUSIKA JA INTERPRETATSIOONIKUNSTI AUSTAJAD!

Sel aastal juba neljandat korda toimuv Eesti interpretide festival Eesti Muusika Nädal viib publiku taas kaasakiskuvale, unustamatule muusikali-sele ajarännakule. Nii nagu seni, on ka sel korral kavas nii meie mineviku märgiliste heliloojate kui ka praegu tegutseva väljapaistva muusikalooja teosed. Mitmel õhtul astuvad Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia suure saali ja Tartu Elleri Muusikakooli Tubina saali lavale eesti tippinterpree-did, et tuua kuulajateni oma tõlgitsus meie suurmeistrite loomingust.

Kõik selle aasta muusikanädala keskmes olevad heliloojad on ühel või teisel kombel olnud seotud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemiaga, seda nii loojate, vilistlaste kui ka õppejõududena. Nende mõju olulisust eesti heliloomingu, aga ka Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia arengusse on võimatu üle hinnata.

Eesti Muusika Nädal on kasvanud välja Eesti Interpretide Liidu ja Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia koostööst ja missioonist tuua esile eesti helikunsti sügavus ja eripära, arendada interpretatsioonikunsti ning tuua meie oma muusika ja artistid lähemale kontserdipublikule.

Tere tulemast Eesti Muusika Nädalale! Rohket avastamisrõõmu ja unus-tamatuid muusikaelamusi! Head kuulamist!

Ivari Ilja

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia rektor

JÜRI REINVERE AUTORIKONTSERT

Tallinn, Eesti Muusika- ja
Teatriakadeemia suur saal

ESMASPÄEV
11. november
19.00

Tšellosonaat (2019)

Henry-David Varema (tšello), Mihkel Poll (klaver)

A-O (2020)

Saksofonikvartett Quattro Quarti: Joonas Neumann (sopransaksofon), Jandra Puusepp (altsaksofon), Valdur Neumann (tenorsaksofon), Liis Mäevälja (baritonsaksofon)

Ungeschriebene Stücke: Estland, 1930 (2018)

Peep Lassmann (klaver)

Vaheaeag

Kvartett klarnetile, viiulile, tšellole ja klaverile (2022)

Toomas Vavilov (klarnet), Mari Poll (viiul), Henry-David Varema (tšello), Mihkel Poll (klaver)

Hävijää (2018)

Toomas Vavilov (klarnet), Mari Poll (viiul), Kaija Lukas (viiul), Johanna Vahermägi (vioola), Henry-David Varema (tšello)

Causérie des confiseurs (Kommimeistrite jutud) (2016)

neljale klaverile, kuueteistkümmel käel

Lauri Väinmaa, Piret Väinmaa, Auli Teppo, Jakob Teppo, Kai Ratassepp, Mati Mikalai, Maila Laidna, Tiiu Sisask

Jüri Reinvere (1971) on laiahaardeline ja mitmekülgne helilooja, kelle loomingus on ühendatud sügavad olemuslikud teemad ja ekspressiivne poeetiline helikeel. Kirjanik Sofi Oksanen on teda nimetanud tõeliseks eesti juurtega kosmopoliidiks: „Reinvere on mitmetasandilise mõtlemisega looja, kirglik metastrukturealist. Ta pole kunagi allunud dogmaatilistele reeglitele, vaid on alati otsinud uusi ja iseseisvaid lahendusi, individuaalsust ja oma häält”.

Reinvere heliloomingu juured on traditsioonilises eesti muusikas – Heino Elleri koolkonnas, kelle viimase õpilase, Lepo Sumera juures ta Muusikakeskkoolis õppis. Reinvere teadis juba üsna lapsena, et temast võiks saada tulevikus helilooja ning Muusikakeskkooli klaveriõpingutele lisandusid varsti ka kompositsioonitunnid. Reinvere: „80-te ängistavatest oludest oli ainukeseks väljapääsuks muusika õppimine, mis kinnitas usku, et on olemas ka midagi muud, kui hallreaalsus, mis Nõukogude liidus 80-tel valitses” (intervjuus Klassikaraadiole 24.02.2018). Niisiis said kooliajal Reinvere lemmikpikadeks Niguliste kiriku oreliruum, kus ta organisti assistendina töötas ja kooli helikabinet, mille vaikus sai rahulikult muusikasse süveneda. Muusikakeskkooli aastatel kirjutab Reinvere ka ühe oma esimestest klaveripaladest – „Urvaste õhtu” (1987), millest saab edaspidi tähen-

Toomas Vavilov:

Jüri Reinvere meenutab mulle väga tihti Eino Tambergi. Mõlema lugemus, silmaring ja mõttemaailm on silmipimestavalt avar, muusika tehnilisteoreetilise poole tundmine kõvasti üle keskmise ja produktiivsus hämmastav. Mõlema loomeprotsess näib kerge, nende teosed on alati kuulatavad, muusikutele heas mõttes tehnilisi väljakutseid pakkuvad ja mis eriti oluline - interpreedile jäetakse alati piisavalt tegutsemisruumi, teostes on alati emotsionaalselt pooltäidetud hetki, mida osav interpreet saab kasutada. Mõlema heliloojaga on ülimalt meeldiv töötada ja mitte kunagi ei teki tunnet, et interpreet heliloojaga loomeprotsessis võrdne ei ole või helilooja tema arvamusega ei arvesta - nendega suhtlemine tõstab interpreedi enesehinnangut ja läbi selle ka taset.

duslik teos nii pianistide repertuaaris, kuid veelgi enam Reinvere muusika uurijate seas. Teoses on peidus üks oluline helide kombinatsioon, mis aeg-ajalt kordub ka Reinvere muusikas hiljem – see on ühe kindla struktuuriga harmooniate järgnevus koos arpedžeeritud kolmkõla ja ostinaatselt korduva orelipunktiga ülemises hääles.

Lisaks põhjamaistele kõlavärvidele on Reinvere muusikas veel teisigi kaudselt avalduvaid tegureid, mis tema enda väitel võivad olla samuti tema muusikalist mõtlemist mõjutanud: „...nende Mustamäe valgete majade geomeetiline täpsus, see

on olnud kuidagi ka hiljem mu muusikas sees – see armastus niisuguste geomeetriliste täpsete omavaheliste suhete järele... See on minu mõttemaastik, selline äärmine puhtus ja geomeetiline täpsus. Väga paljud mu teosed tuginevad dramaatilisele liinile – vähemalt ma püüden selle poole – aga selle all on tihti küllaltki täpselt välja kalkuleeritud geomeetiline, väga selge ja küllaltki puhas alus”. (Reinvere intervjuus 24.02.2018 Klassikaraadios)

Reinvere lõpetas Muusikakeskkooli 1990. aastal kahel erialal: klaveriga Virve Lippuse õpilasena ja heliloomingus Lepo Sumera juhendamisel. Edasi jätkusid kompositsiooniõpingud Varssavi Chopini-nimelises Muusikaakadeemias (1990–1992) Zbigniew Rudziński- ja Sibeliuse Akadeemias Veli-Matti Puumala ja Tapio Nevanlinna kompositsiooniklassis (1994–2004). Õpingute kõrval täiendas Reinvere end veel teoloogias, psühholoogias ja draamas, töötas organistina Lahtis, tegi ajakirjanikuna kaastööd soome ja eesti raadiojaamadele, kirjutas dokumentaalfilmide stsenaariume ja oli tegev filmiproduktendina. Oma olulisemate mentorite Käbi Laretei ja Ingmar Bergmani mõjul alustas Reinvere ka luuletuste ja esseede kirjutamist.

Tänaseks on Reinverest kujunenud tugeva sisukontseptsiooniga, mitmekülgne ja empaatiline kunstnik,

kelle mitmežanrilisi teoseid tellitakse ja mängitakse kõikjal maailmas. Reinvere on kirjutanud neli ooperit („Vastaskallas” 2001–2004, „Puhastus” 2012, „Peer Gynt” 2014, „Minona” 2019), üle kümne orkestriteose, kontserdi kahele flöödile (2016) ja tšellokontserdi (2019), hulgaliselt instrumentaalseid soolo- ja ansambliteoseid, vokaalset

Henry-David Varema:

Jüri Reinvere tšellosonaati, mis on inspireeritud David Geringase interpreediisiksusest ja Christiane Wiesenfeldti uurimusest 19. sajandi tšellosonaatidest, iseloomustab tonaalsuse ja vormi tasakaalukas ühendamine, luues justkui dialoogi inimese ja looduse vahel, mida Geringas on kirjeldanud kui rahutu hinge peegeldust rahutus meres.

Sonaat, mis põimib tihedalt kokku erinevad teemad ja meeleolud, ei rõhuta tehnilist virtuoossust, vaid süveneb muusikalise mõtte väljendamiselle. Reinvere ei sea eesmärgiks romantiliste sonaatide tehniliste ja ajalis-mõõtmeliste piiride ületamist, vaid pühendub nende sisemisele kontsentratsioonile ja sügavusele.

Ta loob sonaadis erilise tasakaalu tšello ja klaveri vahel, lastes neil üksteist täiendada ja esile tõsta, ilma et üks instrument teise üle domineeriks. See kontsentratsioon ja vormi kompaktsus annab teosele erilise elujõu, mis resoneerib nii interpreedi kui ka kuulajaga, tuues esile klassikalise tšellosonaadi traditsiooni ajakohase tõlgenduse.

kammermuusikat, muusikat tant-
sulavastustele, kooriteoseid, elekt-
roonilisi ja multimeediateoseid. Ta
on enamiku oma ooperilibretode ja
vokaaliga teoste tekstide autor.

Reinvere teostes toimuvad muusi-
kalised ja sisulised arengud üldju-
hul mitmel tasandil, väljudes sageli
žanripiiridest ja liikudes sujuvalt
n. muusikast luulesse. Muusikas
kasutab ta materjalina nii tradit-
sioonilisi pille kui ka looduse ja
interpreteerimisega kaasnevaid
hääli – viimaste seast eriti hinga-
mist või helikeskkonna fenomeni n.
ruumikaja efekte.

Käesoleval autoriõhtul esitamisele
tulevad teosed pärinevad Reinvere
viimaste aastate loomingust.

Tšellosonaat (2019) on inspirat-
siooni saanud ja pühendatud Leedu
tšellovirtuoosile David Geringasele,
kes soovis Reinverelt suurt, tradit-
sioonilises helikeeles sonaati: „Olin
alati soovinud oma repertuaari
lisada Eesti tšellosonaadi. Tellisin
teose Jüri Reinverelt, sest ta on
helilooja, keda ma kõrgelt hindan.
Oli suur rõõm olla selle teose esi-
ettekandja.”

Teos on veel mitmeski muus mõt-
tes tähelepanuväärne: esiteks on
Reinvere tšellosonaat väärtuslik
täiendus Eesti vastavas valikus
– senini on meil kirjas neid vaid
viis ja needki pole leidnud teed

kodulavadele väljapoole. Teiseks
aga heliloojast lähtuvalt: Reinverel
pole eriti ansambliteoseid, mis oma
nimetuselt viitaksid klassikalisele
vormile. Ka tšellosonaat ei ole tra-
ditsiooniliselt kolmeosaline, vaid
liigendatud kuude eri karakteriga
osasse: *dolce, un poco avvivando, dolce, sempre con grazia, vivace* ja
dolce, mis üksteisele katkematult
järgnevad. Reinvere, olles eelne-
valt teose kirjutamist uurinud 19.
sajandil kirjutatud tšellosonaate,
loobus enda teose puhul romanti-
kutega võistlusest ja lähenes tšello
ja sonaadivormi võimalustele omal
viisil: „Pigem oli mulle tähtis koon-
dav tihendus, mis areneb 22 minuti
jooksul vastupidistest teemadest,
kuuldavate kujundite kontrastist
sonaadi nimetust õigustava tule-
museni. Kõik mitmeosalise vormi
võimalused, karakterid, meeleolud
ja tehnikad on koondatud siin ühte
lausesse, virtuooslikkus efektsuse
mõistes jääb mõttetegevusele ja
emotsionaalsele pingele taustaks.
Ei tšello ega klaver saa siin soolo-
pilliks, kes ennast esile tuues teist
tagasi hoidma sunniks, vaid nad
täiendavad teineteist” (Reinvere
intervjuus Sikorski pressiesinda-
jale).

Tšellosonaadi esiettekanne kõlas
22. septembril 2019. aastal Usedo-
meri Muusikafestivalil Saksamaal.
Teost esitasid maailmatuntud
tšellist David Geringas ja klaveri-
mängija Ian Fountain. Eesti esi-
ettekande tegid Marcel Johannes

Kits ja Sten Heinoja 4. märtsil 2023. aastal Viimsi Artiumis, festivalil *Art of Cello*.

Saksofonikvartett „A-O“ (2020) on Reinverel kirjutatud kevadel, koroonapandeemia kõrgajal. Seetõttu toimus ka teose esmaettekanne voogedastusena Stockholmist

Saksofonikvartett Quattro Quarti:

Esmapilgul näib Jüri Reinvere 'A ja O' minimalistliku ja lihtsana, kuid just selle näilise lihtsuse taga peitub mängijale suurim väljakutse – luua peenelt tasakaalus kõlapilt, kus iga heli, paus ja dünaamika loovad sügava muusikalise narratiivi. See teos ei anna palju ruumi tehnilisele virtuoossusele, vaid kutsub meid esile tooma helides peituvat sügavust ja varjatud emotsioone. Mängijana on see justkui muusikaline dialoog nii ansambli liikmete kui ka kuulajaga.

teose tellija, festivali „Eesti Muusika Päevad“ 17. septembril toimunud kontserdil, esitajaks Stockholmi Saksofonikvartett.

„See on minu jaoks vaimustav võimalus kirjutada suurte lava- ja orkestriteoste vahel taas kammermuusikat ja töötada detailirikas väikevormides“. Reinvere sõnul on sellel abstraktsel pealkirjal ühelt poolt kõlaline, teisalt vaimne tähen-

dus. A ja O on kaks häälikut, mis esinevad kõigis keeltes, need tähistavad ka *Alfat* ja *Omegat* – Kreeka tähestiku algust ja lõppu. „Me ei saa täiuslikkust ette näha ja aeg pühib kõik, mis me loome. Kaoses on ilu. Kaoses ilu nägemine tähendab tulevikku vaatamist, tähendab usaldada seda, mida veel näha pole. Kui mulle öeldakse, et me ei tohi enam Jumala küsimust tõsiselt võtta, siis usun, et ka meil pole Euroopas enam kunsti suuri kuju- sid, suuri vorme. Ja nii on meie, kui kunstnike ülesanne tunnetada, mis oli enne vormi ja mis saab pärast seda, teades, et me ise pole *Alfa* ja *Omega*, vaid meil on algus ja lõpp“. (EPL 16.09.2022).

Allikad: „Kaheksa portreed. Eesti heliloojad 1“ EMIK 2009; EMBL.

„Mul on sageli tunne, et klaveriga ei oska praegune aeg midagi peale hakata. Isegi näiteks flöödiga pais- tab olevat raske midagi uut ette võtta. Tänapäeva helilooja peab pidevalt kompama instrumentide äärmusi ja tehnoloogilisi võimalusi ning selletõttu nõutakse sageli äär- muslikku ka interpreedilt. Lõpptu- lemus on aga nagu kuulsas mängu- teoorias: kõik teosed on üksteisega äravahetamiseni sarnased.“ (Rein- vere ajakirjas Muusika 01.10.2017) Klaveriteos „**Ungeschriebene Stücke: Estland 1930**“ on sündi- nud Eesti Interpreetide Liidu telli- musena 2018. aastal. Selle esiette-

kanne toimus festivalil „Virmalised“ Mati Mikalai esituses ja toona kandis teos pealkirja „Kolm vana intermezzot“. Teoses vaatleb helilooja Eestlaste lugusid eelmise sajandi alguses ja mõtiskleb aja väärtuse üle. Pealkirjaga „Ungeschriebene Stücke: Estland 1930“ viitab helilooja täpsemalt teose temaatikale – see on ajendatud mäle(s)tamaks Eesti muusika euroopalikke arenguid sõdade vahelisel ajal ja siis selle järsust pöördumisest teise, maailmast väga lahutatud suunale. Kuuleme kolme erinevat lugu.

Reinvere on kirjutanud hulgaliselt teoseid erinevatele ansamblikoosseisudele: neli keelpillikvartetti, saksofonikvartett, klaverikvartett, samuti kaks kvintetti, sekstett ja teosed veel suurematele ansamblikoosseisudele. Kui vaadata pillide valikuid, siis näib, et soolopillidena eelistab Reinvere rohkem ehk flööte ja klarneteid. Täna sel autoriõhtul esitusele tulev **Kvartett klarnetile, viiulile, tšellole ja klaverile** on kirjutatud 2022. aastal. Teose esiettekanne toimus 6. septembril 2022. aastal Jeruusalemmas, Rahvusvahelisel Kammermuusika Festivalil ja esitajateks oli ansambel koosseisus Pascal Moraguès (klarnet), Mark Karlinsky (viil), Tim Park (tšello), Nathalia Milstein (klaver).

Hävi jää (2018) on üheosaline teos klarnetile ja keelpillikvartetile. Teose isurikeelne pealkiri („hävi jää“ tähendab isuri keeles „kaob“)

ja samuti Põhjala temaatika kasutamine muusikalise materjalina olid Reinvere ja teose tellija, Eesti Kammermuusika Liidu ühine nägemus. Reinvere sõnul inspireeris teda Isuri runolaulik Larin Paraske pärimus ja tema mõju ärkamisaja Soome kultuurile, eeskätt Sibeliuse loomingule. Sellest tulenevalt võime ka „Hävi jää“ loodushäältega kaunistatud muusikalises rännakus leida tsitaate mitmest Jean Sibeliuse Kalevala temaatikaga teosest.

„Minu enda kõige tähtsam mõte seda kirjutades oli, et mismoodi me kasutame oma soome-ugri pärandit muusikas – Sibeliuse ajal tehti seda teistmoodi, Veljo Tormis tegi seda hoopis kolmandat moodi, tänapäeva kunstnikud teevad seda veel mingil omal moel. Proovisin kõiki neid mooduseid kasutada ja meie soome-ugri mõtlemise aluseid sellesse suhteliselt lühikesse teosesse – prelüüdis klarnetikvintetile – ühe suure kaleidoskoobina sisse integreerida“. (Reinvere intervjuus 28.10.2018 Klassikaraadios).

Esiettekanne toimus 28. oktoobril Eesti Raadio 1. stuudios kontserdisarja „Heli ja Keel. Uni“ kontserdil Toomas Vavilovi (klarnet) ja keelpillikvartett koosseisus Harry Traksmann (viil), Olga Voronova (viil), Laur Eensalu (vioola), Leho Karin (tšello) esituses 2018. aastal.

2016. aastal loodud teoses **Causé-rie des confiseurs (Kommimeistrite jutud)** võib nautida Jüri Reinvere

heliloomingu humoristlikumat külge. Kuuest „kommist“ koosnevas lühilugude tsüklis esitletakse erinevaid karaktereid. Igas kommi-meistris on üksjagu teatraalsust ja iseloomu, mille kokkusobitamine ei ole lihtne. „Usun väga Aristotelese traktaati naerust. Huumor muudab tragöödia nähtavamaks, aga ka talutavamaks. Olen samuti nagu tema veendunud, et huumor muudab viha lepituseks, kannatuse kergemaks ja et huumor on jumalate kingitus. Ja kui palju seda üldse helidesse püüda saabki? Aga ma vähemalt üritan, pidev raskemeelus kunstis ei ole lahendus“ (intervjuus 01.10.2017 ajakirjale Muusika).

Teose tellis Tallinna Klaverifestival 2016. aastal ja selle esiettekanne toimus Festivali lõppkontserdil 12. novembril Estonia kontserdisaalis. Esitajaks Eesti Klaveriorkester: Johan Randvere - Margus Riimaa, Kai Ratassepp - Mati Mikalai, Reet Kopvillem-Ruubel - Piret Habak, Piret Väinmaa - Kristi Kapten.

Allikad: „Kaheksa portreed. Eesti heliloojad 1“ EMIK 2009; EMBL.

Henry-David Varema on hinnatud tšellist, kelle rahvusvaheline karjäär on viinud teda esinema mainekatesse muusikakeskustesse nagu Londoni Wigmore Hall, Pariisi Théâtre du Châtelet, Berliini Philharmonie, Müncheni Herkulesaal, Madridi Auditorio Nacional de Música, Zürichi Tonhalle, Hongkongi City Hall Concert Hall, Tokyo Suntory Hall, Sydney City Recital Hall, Melbourne'i Hamer Hall ja New Yorgi Carnegie Hall Weill Hall. Lisaks sellele on ta üles astunud mitmetel nimekatel festivalidel, näiteks Gstaadis, Rheingaus, Schwarzenbergis, Salzburgis, Schleswig-Holsteinis ja Edinburghis.

Aastatel 2003 kuni 2009 oli ta Berliinis resideerinud rahvusvaheliselt tunnustatud keelpillikvarteti Petersen Quartett liige. Kvarteti arvukad salvestused, kuhu kuulusid teosed heliloojatelt nagu Lera Auerbach, Ludwig van Beethoven, Alban Berg, Cesar Franck, Dmitri Šostakovič, Ernst Křenek, Fabian Müller, Aribert Reimann, Alfred Schnittke, Arnold Schönberg, Robert Schumann ja Anton Webern, pälvisid mitmeid

mainekaid auhindu, sealhulgas Preis der Deutschen Schallplattenkritik ja ECHO Classic. Eesti muusikat on ta salvestanud nii Eesti Raadiole kui ka plaadifirmadele Warner Classics, Antes ja Dux.

Viimastel aastatel on Henry-David Varema teinud koostööd viiuldaja Mari Polli ja pianist Mihkel Polliga. Triona on nad tegutsenud 2013. aastast alates ja selle aja jooksul andnud kontserte mitmetes esindussaalides, sealhulgas Berliini Konzerthausis ja Hamburgi Elbphilharmonie's.

Henry-David Varema on töötanud pikka aega ka Rahvuskooper Estonia soolotšellistina ning olnud külaliskontsertmeister mitmetes orkestrites, nagu Camerata Nordica Rootsis, Northern Sinfonia Suurbritannias, Müncheni Kammerorkester Saksamaal, Berliini Carl Philipp Emanuel Bachi Kammerorkester ning Aucklandi Filharmonia Uus-Meremaal. 2014. aastal töötas ta ühe hooaja Sydney Sümfooniaorkestri tšellorühma abikontsertmeistrina. Ta on juhendanud tšello- ja kammermuusika meistriklasse mitmetes Euroopa, USA, Kanada, Brasiilia ja Austraalia ülikoolides ning olnud žüriiliige paljudel konkurssidel, sealhulgas Itaalias toimunud rahvusvahelisel kammermuusika konkursil Premio Trio di Trieste.

Henry-David Varema on alates 2010. aastast Eesti Interpreetide

Liidu juhatuse liige (2018–2020 aseesimees; aastatel 2012–2013 ja alates 2020 juhatuse esimees), samuti olnud Eesti Keelpilliõpetajate Ühingu president (2009–2014) ning Eesti Muusikanõukogu juhatuse liige (2012–2014 ja alates 2019). Alates 2001. aastast on ta Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia tšello- ja kammermuusika õppejõud (2016. a professor) ja 2016 aastast on Henry-David Varema Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia loome-tegevuse ja välissuhete prorektor.

Mihkel Poll on Eesti noorema põlvkonna tuntumaid pianiste, kes on üles astunud maailma mainekamates saalides nagu Londoni Wigmore Hall ja Barbican Hall, Peterburi Filharmoonia suur saal jmt ning andnud kontserte paljudes Euroopa riikides, Kaukaasias, Venemaal ja USA-s. Ka on ta soleerinud nii enamiku meie orkestrite kui ka paljude välisorkestrite ees, sh. City of Birmingham Symphony Orchestra, Sarasota sümfooniaorkester, Läti Rahvusorkester, Magdeburgi Filharmoonikud, Norwichi filharmoonia-

orkester, Lincolni sümfooniaorkester jt.

Tema pikk haridustee, mis on kulgenud peamiselt Eestis Ivori Ilja juhendamisel, päädis 2016. aastal Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias saadud doktorikraadiga. Õpiajal osales ta edukalt mitmel rahvusvahelisel pianistide konkursil, pälvides esikoha Rina Sala Gallo konkursil Itaalias (2004), Tallinna pianistide konkursil (2006) ja Ferroli pianistide konkursil Hispaanias (2006).

Lisaks järjekindlale soolokarjäärile on ta aktiivne ka kammerlaval, astub regulaarselt üles duos viiuldajast õe Mari Polliga ning moodustasid aastal 2013 koos tšellist Henry-David Varemaga klaveritrio. Pianisti esimese soolo-CD andis 2009. aastal välja Ondine, ent tihedam koostöö seob teda Poola firmaga Dux, kes on üllitanud temaga neli CD-d: 2015 ilmus sooloplaat, mis valiti aastal 2016 Eesti parimaks klassika-albumiks, 2017 duoplaat Mari Polliga, millele tänavul on lisandunud koos ERSO-ga Mihhail Gerts'i käe all jäädvustatud Tubina klaverikontsertiino ja Rahmaninovi 3. klaverikontsert ning äsja trio esikplaat Elleri, Pärdi ja Maimetsa helitöödega.

Poll on pälvinud Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia (2004, 2018 ja 2020) ja Vabariigi Presidendi noore kultuuritegelase preemia (2013).

Saksofonikvarteti Quattro Quarti koosseisu kuuluvad Eve Neumann (sopransaksofon), Jandra Puusepp (altsaksofon), Valdur Neumann (tenorsaksofon) ja Liis Mäevälja (baritonsaksofon). Festivalil mängib Eve Neumanni asemel saksofonikvartetis Joonas Neuman.

Kvartett sai alguse Eesti Teatri- ja Muusikaakadeemia tudengite soovist mängida erinevat repertuaari klassikalisest kaasaegse saksofonimuusikani. Kõik kvarteti liikmed on lõpetanud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia ning täiendanud end erinevate maade nimekate saksofoniprofessorite käe all.

Quattro Quarti on andnud kontserte paljudes kohtades üle Eesti, esinenud festivalidel „Mõisamängud“, „Seitsme linna muusika“, „Ebahariliku muusika festival“, „Eesti muusika nädal“.

2016 ja 2018 kanti koos Moskva Riikliku Akadeemilise kammerkooriga maestro Vladimir Minini juhatusel Peterburi Maria Teatri kontserdisaalis ja Peterburi Filharmoonia Suures saalis ette Giya Kancheli

teos „Amao Omi“. 2017 esineti koos saksofonisti ja improvisaatori Vlady Bystroviga Baskimaal Bermeos festivalil „Musika Astea“.

2023 toodi festivalil „Neue Musik im Fläming“ esiettekandele Uwe Krempi teos „Blumen-, Frucht- und Dornenstücke“.

Viimastel aastatel on kvartett palju teinud koostööd kooridega - koos Veronika Portsmuthi Kooriakadeemia kooridega on esitatud Tõnu Kõrvitsa ja Kristo Matsoni loomingu; vokaalkammeransambliga Vox-Punt Patrik Sebastian Undi teoseid ja seadeid.

Kõik Quattro Quarti liikmed on tegevad Eesti Saksofoniühingu juures, panustades aktiivselt saksofonielu edendamisse Eestis.

Peep Lassmann on lõpetanud 1966. aastal Tallinna Muusikakeskkooli Heljo Sepa käe all, jätkas tema klaveriklassis õpinguid ka Tallinna Riiklikus Konservatooriumis, mille lõpetas 1971. aastal. Aastatel 1971–1973 täiendas ta end Moskva konservatooriumi assistentuuris Emil

Gilelsi juhendamisel. Asus pärast õpinguid 1973. aastal tööle Tallinna Konservatooriumi, millega on seotud olnud tänaseni: 1985. aastast dotsent, 1991. aastast professor, 1987–1991 klaverikateedri juhataja, 1991–1992 konservatooriumi prorektor, 1992–2017 Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia rektor, aastast 2020 EMTA nõukogu liige.

Andnud oma esimesed soolokontserdid 1969. aastal Tartu Ülikooli aulas ja Estonia kontserdisaalis, on ta nende aastakümnete jooksul esinenud solisti ja kammermuusikuna 30 riigis üle maailma. Peep Lassmanni esituses on kõlanud 20 klaverikontserti, millest 10 on ta esitanud koos ERSOga nii Eestis kui erinevatel ringreisidel väljaspool Eestit. Lassmann on soleerinud erinevate orkestri ees nii Eestis kui väljaspool (Soome, Läti, Bulgaaria, Ukraina, Gruusia, Aserbaidžaan, Moldova ja Venemaa).

Dirigentidest on tema koostööpartneriteks olnud Paavo Berglund, Nikolai Rabinovitš, Nikolai Alekseejev, Juozas Domarkas ja enamik Eesti dirigente. Ta on teinud koostööd mitmete Euroopa kammeransamblitega ja tema lavapartneriteks olnud muusikud maailma eri paigust (Marianne Boettcher, Aaron Rosand, Yosif Feigelson, Michel Lethiec, Lionel Lhote, David Grimal, Raphael Wallfish jpt). Peep Lassmann on lisaks esinemistele andnud meistrkursusi ning osa-

lenud konkursside žüriis paljudes Euroopa, Ameerika ja Aasia riikides.

Pianisti mahukas ja mitmekülgnes repertuaaris on erilisel kohal Messiaeni muusika, sh on ta teoste „Vingt regards sur l'Enfant Jésus” ja „Catalogue d'Oiseaux” esmaesitaja Eestis. Peep Lassmanni interpretatsioonilise tegevuse oluline osa on eesti muusika tutvustamine ning ta on olnud paljude Eesti klaveriteoste esmaesitaja ja salvestaja.

Ta on salvestanud ja tema kontsertide salvestusi on hulgaliselt Eesti Raadios, samuti on ta salvestanud Moskva ja Rootsi raadios ning aastakümnete jooksul on ilmunud erinevaid heliplaate tema esitustega.

Lassmann on pälvinud Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia (1995), Eesti Kultuurkapitali aastapreemia (1999 ja 2008) ning Eesti Kultuurkapitali elutööpreemia (2018). Ta on valitud Eesti Raadio aasta muusikuks (1989) ja on Estonia Seltsi, Eesti Muusikaõpetajate Liidu ja Eesti Klaveriõpetajate ühingu auliige. Kaaluka panuse eest eesti pianismi arengusse tunnustati teda 2020. aastal Eesti Muusikanõukogu interpretatsioonipreemiaga. Lassmann on Eesti Vabariigi Riigivapi III klassi ja Eesti Vabariigi Valgetähe IV klassi ordeni kavalier.

Mari Poll on nii solisti kui kammermuusikuna andnud kontserte pea kõikjal Euroopas, Uus-Meremaal ja USA-s. Ta on soleerinud mitmete orkestrite ees, sealhulgas Pariisi Filharmonia orkester, Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, Leedu Riiklik Sümfooniaorkester, Norra Raadio orkester, Stavangeri Sümfooniaorkester, Tallinna Kammerorkester, Trondheimi Sümfooniaorkester, Pärnu Linnaorkester, RCM Nüüdismuusika ansambel. Mari Polli esinemised on viinud teda maailma suurtesse kontserdisaalidesse, nagu Wigmore Hall, Elbphilharmonie, Berliini Kontserdimaja, Cadenan Hall, Philharmonie de Paris, Bridgewater Hall, Oslo kontserdimaja, Flagey kontserdisaal, Casa da Musica jt.

Mari Poll on salvestanud Warner Classicule (endine EMI Classics) EMI Digital Debut raames. Aastal 2017 tuli Maril koostöös Mihkel Polliga välja CD „Mari & Mihkel Poll – Works for Violin and Piano”, mille andis välja plaadifirma DUX. Eelmainitud plaat pälvis ka Eesti Muusikaauhindade 2018 Aasta kammer-

muusika albumi tiitli. Mari Poll on võitnud ka mitmeid auhindu nagu Tagore kuldmedal Londoni Kuninglikus Muusikakolledžis, mille andis isiklikult üle HRH Kuningas Charles. Lisaks on ta saavutanud esikoha CSMUNICAJA solistide konkursil 2011, III koha Vibrarte rahvusvahelisel viiuldajate konkursil Pariisis 2011, esikoha Derek Butleri nimelisel London Prize konkursil 2011. Mari annab regulaarselt kontserte koos Poll-Varema-Poll trioga, kes salvestas oma esimese CD aastal 2021 plaadifirmale DUX (Estonian Piano Trios). Aastal 2023 autasustati Poll-Varema-Poll triot ka Eesti Kultuurkapitali Helikunsti sihtkapitali aastapreemiaga.

Mari on vanemlektor Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias. Mari on töötanud kontsertmeistrina Rahvuskooper Estonia orkestris (2019-2024) ja Stavangeri sümfooniaorkestris (2015-2019). Ühtlasi on ta töötanud külaliskontsertmeistrina ERSOs, Norra Kammerorkestris, Stockholmi Filharmoniaorkestris, Kristiansandi Sümfooniaorkestris, Bodo Sinfonietta ja Norrbotten NEO kaasaegse muusika ansambelis. Mari Poll on õppinud Nõmme Muusikakoolis (õp. Leila Eespere), Tallinna Muusikakeskkoolis (õp. Tiit Peäske, dotsent Ivi Tivik), Chethami Muusikakoolis (prof. Jan Repko), bakalaureuse- ja magistrikraad ning Artist Diploma Junior Fellowshipi programmis Londoni Kuninglikus Muusikakolledžis (prof. Jan Repko).

ja prof. Radu Blidar), solisti diplom Norra Muusikaakadeemias (prof. Peter Herresthal).

Toomas Vavilovit hinnatakse kui Eesti üht parimat klarnetisti – säravat virtuoosi ja tundlikku muusikut.

Lõpetanud klarnetierialal 1988 Tallinna muusikakeskkooli Ülo Üksiku ja 1992 Eesti Muusikaakadeemia Hannes Altrovi käe all, jätkas EMA-s dirigeerimisõpinguid Jüri Alperteni juures. Täiendas end dirigendina veel Roman Matsovi ja Leedus Jonas Aleksa eratundides ning klarnetistina Berliinis Karl Leisteri ja Moskvas Ivan Mozgovenko meistriklassis. Võitis esikoha Eesti puhkpillimängijate konkursil (1990).

Ta on töötanud ERSO-s 1988–2010 (vaheaegadega) klarnetistina ning 2004–06 ühtlasi dirigendina, olnud 2006–2007 Vanemuise muusika juht ja peadirigent ning aastast 2001 EMTA õppejõud, praeguseks klarneti, dirigeerimise ja kammermuusika professor.

Tal on olnud särav solistikarjäär kontsertidega Eestis, Soomes,

Rootsis, Lätis, Saksamaal, Belgias, Austraalias jm. Aktiivne ka ansamblistina, on ta mänginud järjepidevalt NYYD Ensemble'is ja hiljem YXUS Ensemble'is.

Debüteerinud solistina 1988 ERSO es, on ta esinenud ka Tallinna Kammerorkestri, Läti Rahvusorkestri, Tampere SO, Läti kammerorkestri, Põhja-Saksa Raadio orkestri jmt kollektiivi solistina. Tema mitmekülgses repertuaaris on oluline koht eesti muusikal – Vavilovile on klarnetiteoseid loonud Urmas Sisask, Eino Tamberg, Ester Mägi, René Eespere ja Raimo Kangro –, mida ta on salvestanud Eesti Raadiole ja mitmele CD-le, sh Raimo Kangro (1996), Ester Mägi (1998) ja Eino Tambergi (2000) autoriplaadile. Dirigendina debüteeris 1998 ERSO-ga ja on juhatanud ka teisi Eesti orkestreid, Eesti Filharmoonia Kammerkoori ja Läti Raadio koori.

Klarnetimängu propageerijana on ta juhendanud suvekursusi, oli 1991 Eesti Kontserdi festivali „Klarnet“ peakorraldaja ning taaselus 2008. aastal Eesti puhkpillimängijate konkursi. Teda on tunnustatud Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia (2001) ja interpreedi aastastipendiumi (2005) ning Eesti muusikanõukogu interpretatsioonipreemiaga (2019).

Raplas sündinud muusik **Kaija Lukas** tunnetab klassikalise muusika ilu ja tervendavat jõudu ning on pühendanud oma elu sellele, et inspireerida nii paljusid kui võimalik. Kirgliku kammermuusikuna mängib Kaija nii viulit kui vioolat professionaalsetes ansamblites üle Euroopa, sealhulgas The English Chamber Orchestra, Amsterdam Sinfonietta, Hollandi Kammerorkester, Tapiola Sinfonietta. Ta on mänginud Pavao, Idomeneo ja Piatti keelpillikvartettidega.

Kaija muusikaõpingud on teda viinud Raplast Tallinnasse, LONDONisse, Salzburgi, Philadelphiasse. Pärast pikka välismaal oldud aega on Kaijal suur rõõm taas Eestis töötada ning panustada aktiivselt kodumaa kontserdiellu. Kaija on viuli- ja vioolaõpetaja MUBA koolis. Kaija on LUDENSEmble asutajaliige – kaasaegse muusika ansambel, mille eesmärk on tuua publikuni värskeid kontserdiprogramme, alternatiivseid esinemispaiku, uut muusikat.

Kaija esineb aktiivselt ka Trio Punctum koosseisus (viul/vioola – flööt

– kitarr). Kaija on esinenud külaliskontsertmeistrina nii ERSO kui ka Rahvusooper Estonia Sümfooniaorkestriga, samuti Tampere Filharmooniaorkestriga. Kaija töötab regulaarselt ka Helsingi Filharmooniaorkestris abikontsertmeistrina. Kaija Lukas mängib Eesti Pillifondi poolt talle kasutada antud Auguste Sébastien Bernadel viulil (1830–1840), mille omanik on pr Triin O'Brock.

Johanna Vahermägi on vioolamängija, kes tänu oma laiale muusikahuvile varajasesst nüüdismuusikani ja väsimatule arenemissoovile on leidnud mitmekülgset rakendust meie muusikaelus.

Alustanud muusikaõpinguid Tallinna muusikakeskkoolis Tiiu Peäske viuliklassis, vahetas ta milleniumivahetusel ka pilli ning lõpetas 2007. aastal TMKK juba vioola erialal. Õpingud jätkusid EMTA-s Viljar Kuuse juhendamisel ja Hispaanias Centro Internacional de Excelencia de Cuerda Instituudis. Bakalaureusekraadi omandas ta Hispaanias Aragoni Kõrgemas Muusikakonser-

vatooriumis Avri Levitani klassis, sai magistrikraadi kammermuusika eriprogrammis Jeruusalemma Muusika- ja Tantsuakadeemias Roi Shiloahi ja Zvi Plesseri juhendamisel ning on osalenud paljude tuntud muusikute meistriklassis. Teda on saatnud ka konkursiedu, tunnistuseks esikoht III rahvusvahelisel solistide konkursil „Illa de Menorca FIDAH“ Hispaanias (2011) ja David Gritsi nimelisel keelpillikonkursil Jeruusalemmas (2015).

Töötanud varem Barcelona Liceu ooperiteatris ja Jeruusalemma sümfooniaorkestris, on ta praegu EMTA vioola- ja kammermuusika pedagoog ning jätkab aktiivse vabakutselise muusikuna kontserttegevust Eestis ja välismaal. Teda on kutsutud esinema mitmetele festivalidele nagu Berliini Muusikafestival, Itria oru Festival Itaalias, kammermuusikafestival „Voice of Music“ Iisraelis jt. Ta on musitseerinud koos Guy Braunsteini, Ami-hai Groszi, Nicolas Chumachenko, Avri Levitani, Roi Shiloah, Alexander Pavlovsky, Zvi Plesseri, Ohad Ben Ari ning paljude eesti interpreetide ja kollektiividega. Vahermägi on soleerinud ERSO, European Youth Chamber Orchestra jt. orkestrite ees Iisraelis, Itaalias, Soomes ja Eestis, andnud kontserte Saksamaal ja Hispaanias ning salvestanud CD Radio Bremeni jaoks rahvusvahelise nüü- dismuusika ansambliga Ensemble Plural. Vahermägi mängib aastast 1650 pärineval inglise meistri Thomas

Urquharti vioolal, mille on tema kasutusse andnud Eesti Pillifond.

Klaveriduo Kai Ratasseppe – Mati Mikalai on nii Eestis kui ka piiri taga tunnustust leidnud kammeransambel. Pianistid esinevad koos alates 1998. aastast. Ansambel on saavutanud II koha klaveriduode kategoorias rahvusvahelistel konkursidel Kaunases (Leedu) ja Paduas (Itaalia) ning I koha ARD konkursil Münchenis. Duo on esinenud paljudes Euroopa riikides, USAs ja Hiinas ning teinud koostööd mitmete mainekate orkestritega, nt ERSO, Tallinna Kammerorkester, Kremetrata Baltica, Peterburi Maria teatri sümfooniaorkester, Berliini Raadio sümfooniaorkester, Pärnu Linnaorkester jt. Duo on esinenud paljudel rahvusvahelistel muusikafestivalidel: Schleswig-Holsteini festival, Usedomi muusikafestival, „Klaver“, „Musical Olympus“, Hitzackeri festival jne; teinud koostööd Tallinna Klaveriduoga, PaukenfEsti ansambliga ja esinenud Eesti Klaveriorkestri koosseisus. Repertuaaris on muusika klaveriduode kullafondist ning

oluline koht on ka nüüdismuusikal ja eesti kaasaegsetel heliteostel. Ansambel on mitmete eesti heliloojate teoste esmaesitaja (Krigul, Vihmand, Sisask, Körver jt). 2000. a pälviti Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia, 2022. a Eesti Muusikanõukogu preemia. Kai Ratassepp ja Mati Mikalai on EMTA ja MUBA pedagoogid.

Auli Teppo – Jakob Teppo on klaveriduona üles astunud alates 2014. aastast. Nad on esinenud erinevates kontserdisaalides üle Eesti ning välismaal. Mõlemad on õppinud Tallinna Muusikakeskkoolis, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias ning Musik und Kunst Privatuniversität's (Konservatorium Wien) Viinis. Duo repertuaaris on Tšaikovski, Rahmaninovi, Hatšaturjani, Saint-Saensi jt. heliloojate muusikat. Mõlemad pianistid töötavad Rahvusooperis Estonia, kus erinevate projektide raames on olnud palju ülesastumisi ka klaveriduona.

Klaveriduo Piret Väinmaa – Lauri Väinmaa tegutseb alates 2002. aastast. Nad on samal aastal loodud Eesti Klaveriorkestri asutajaliikmed.

Aastate jooksul on esinetud kõikides Eesti suuremates saalides, Klaveriorkestri koosseisus ka Hiinas, USAs ja Poolas.

Duo repertuaari kuuluvad Mozarti, Beethoveni, Schuberti, Mendelssohni, Brahmsi, Massenet, Debussy jt. heliloojate teosed. Duo on korduvalt esitanud Urmas Sisaski 30-osalist tsükli kahele klaverile "Eesti Rahvataevas", mis on pühendatud Lauri Väinmaale. Eesti Klaveriorkestri koosseisus on nad esiettekandes esitanud üle 10 eesti helilooja teoseid.

Klaveriduo Maila Laidna – Tiiu Sisask alustas tegevust 2013. aastal. Duo on osa võtnud Arvo Pärdi, Maja Nosowska, Piotr Rozanski, Paulo Pacheco, Elena Semišina ja PetRo Duo meistrkursustest, esinenud mitmetes kontserdisarjades (sh „Kammermuusikud linnas“, „Minu

teose „Sombbrero” Tõravere observaatoriumis. Aastal 2023 osales duo helilooja Baruch Berlineri rahvusvahelises projektis „Abraham”.

muusika”, „Lossimuusika”) ja saavutanud silmapaistvaid tulemusi rahvusvahelistel konkurssidel: III koht XXV Rooma rahvusvahelisel pianistide konkursil (2015), finaalkoht Suzana Szörenyi nimelisel konkursil Rumeenias (2016), I koht XX rahvusvahelisel Maria Judina nimelisel pianistide ja kammeransamblite konkursil Peterburis (2019), II koht kammermuusika konkursil Filadelfias Itaalias (2019), I koht Budapesti konkursil “Doonau talendid” klaveriduode kategoorias (2021) ning kuldmedal III rahvusvahelisel klaverikonkursil 3rd WPTA FINLAND International Piano Competition (2021). Maila Laidna ja Tiiu Sisask õpivad Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia doktorantuuris kammeransambli erialal, juhendajaks Mati Mikalai. Klaveriduo erialal on nad end täiendanud ka Grazi Kunstiülikoolis Austrias (Kunstuniversität Graz) professorite Gil Garburg-Sivan Silveri klassis. Klaveriduole on kirjutanud muusikat heliloojad Liisa Hirsch, Liis Jürgens ning Riho Esko Maimets. 2016. aastal töid Maila Laidna ja Tiiu Sisask Eesti esiettekandele Urmas Sisaski

RAIMO KANGRO AUTORIKONTSERT

Tallinn, Eesti Muusika- ja
Teatriakadeemia suur saal

TEISIPÄEV
12. november
19.00

Tandem con Gioconda op. 30, nr. 2 (1986)

Triin Ruubel (viul), Indrek Leivategija (tšello)

Allegro op. 2, nr. 1 (1970)

Triin Ruubel (viul), Indrek Leivategija (tšello), Maksim Štšura (klaver)

Geomeetiline süit op. 30, nr. 1 (1984)

Triin Ruubel (viul), Maksim Štšura (klaver)

Display VI: Ufonaudi portree op. 42 (1994)

Ene Nael (klavessiin), Saale Fischer (klavessiin)

Display IV: Tundmatu muusiku portree op. 42 (1992)

Heili Rosin (flööt), Indrek Leivategija (tšello), Ene Nael (klavessiin)

Klaverisüit op. 1 (1968)

Maksim Štšura (klaver)

Display XII: Balls op. 42 (2000)

Heigo Rosin (löökpillid), Maksim Štšura (klaver)

Puhkpillikvintett op. 11 (1974)

Eesti Puhkpillikvintett: Heili Rosin (flööt), Soo-Young Lee (klarnet), Guido Gualandi (oboe), Jürnas Rähni (metsasarv), Peeter Sarapuu (fagott)

Helilooja **Raimo Kangro** (1949–2001) tuli Eesti muusikasse 1970. aastate esimeses pooles. Ta kuulub heliloojate põlvkonda, kelle loominguks annavad tooni neoklassitsistlikud vormistruktuurid koos uudsete muusikaliste väljendusvormide katsetustega.

Kangro alustas muusikaõpinguid Tartu Muusikakoolis klaveri erialal. Juba varaste õpingute ajal vaimustus ta kontsertidest ja ooperitest, külastades „Vanemuises“ kõiki etendusi ja isegi proove. Kangro oli kindel, et temast saab tulevikus helilooja. Pärast Muusikakooli lõpetamist 1968. aastal jätkusidki Kangro muusikaõpingud Tallinna Konservatooriumis, alguses Jaan Räätsa ja alates II kursusest Eino Tambergi kompositsiooniklassis.

Kangro muusikaline isikupära avaldus juba Konservatooriumi ajal kirjutatud helitöodes. Ta oli kohe

Indrek Leivategija:

Mulle meenub mitmekümne aasta tagune aeg, kui Tallinnas toimus Noore Muusiku konkurss. See oli rahvusvaheline konkurss, kus tase oli kõrge. Mäletan, et kohustuslikuks palaks oli Raimo Kangro „Tarzan mängib tšellot“. See lühike lugu on täis sünkoope ja keerulisi rütme ning ainuüksi õigel hetkel sisseastumine oli mulle peaaegu ületamatu katsumus. Õpetaja Reet Metsa lugematute rütmiliste ettekooputamiste ning -laulmistega saime selle pala siiski kuidagi seljatatud.

algusest peale väga produktiivne. Õpingute ajal valmisid järjest süit, sonaat ja „Neli pala“ klaverile, siis „Allegro“ ja „Lastetrio“ viiulile, tšellole ja klaverile, viiulikontsert, „Serenaad puhkpillikvintetile“ ja lõputööna ka flöödikontsert. Lisaks loetletutele alustab Kangro Konservatooriumis ka oma esimese ooperi „Imelugu“ ja orkestriteose „Diversiment kammerorkestrile“ kirjutamist. Tema muusika on impulsiivne, täis energiat ja Kangrole iseloomuliku *rock*- ja *beat*-muusikast laenatud rütmikombinatsioonidega. „Ma ei ole olnud avangardist, aga ma olen alati hinnanud seda, mis enne mind on hästi tehtud, olen proovinud ennast paigutada sellesse. Ma pole kunagi proovinud teha vormilisi uuendusi, sest inimolemus on püsiv, me muutume vahendites“. (Kangro intervjuus Helju Taugile, ERR 23.01.1983)

Oma kõige varajasemad heliteosed kirjutas Kangro klaverile – instrumendile, mida ta ise oli õppinud ja mida ta hästi tundis. **Klaverisüit op. 1** (1968) on kirjutatud Konservatooriumi esimesel kursusel ja koosneb kuuest stililiseeritud barokksüidi tantsust. Sellest teosest kujunes üks armastatumaid ja enimesitatumaid teoseid Kangro klaveriloomingus. Klaverisüidist on tehtud ka seade löökpillidele, mida ansambel PaukenFest helilooja 60. sünniaastapäeva mälestuskontserdil 2009. aastal ka ette kandis.

Heili Rosin-Leivategija:

Flöödimängijate südamesse on Kangro end kirjutanud oma sooloteosega „Kolm eesti rahvaviisi“ flöödile op. 43, millest on saanud nii Eesti heliloojate loomingu valikteos konkursitel kui ka armastatud pala kontserdisaalides, eelkõige kuulaja jaoks äratundmisrõõmu pakkuva „Meil aiaäärne tänavas“ variatsioonide tõttu.

Sooloklaverile kirjutab Kangro ka edaspidi mitmeid silmapaistvaid teoseid sh. neli klaverisonaati (1969, 1973, 1976, 1978) ja kaks kontserti (1976, 1999). Kahele klaverile valmib kolm kontserti (1978, 1988, 1993), sonaat (1981) ja hulgaliselt lühivorme. Kokku kirjutab Kangro üle 20 erineva teose kahele klaverile või kahe klaveri osalusega kooslusele. Teostel oli ka arvestatav rahvusvaheline edu kuuludes mitme tuntud klaveriduo nagu Riia Klaveriduo (Nora Novak - Raffi Haradžanjan), Tallinna Klaveriduo (Nata-Ly Sakkos - Toivo Peäske) jpt. püsirepertuaari.

„Klaver mulle tõesti meeldib, ta on väga väljendusrikas pill oma muusikaliste mõtete teostamiseks. Eriti meeldib mulle kaks klaverit, see kombinatsioon annab väga rikka, mitmekihilise polüfoonia ja kõlastruktuuride võimalused“ (ERR „Muusikaline tund“ 20.04.1988).

Lisaks klaveriteostele on Kangrol ka hulgaliselt ansambliteoseid, millest valikut saab ka tänasel auto-

rikontserdil kuulata. 1970. aastal kirjutatud „**Allegro**“ op. 2 nr. 1 viiulile, tšellole ja klaverile on samuti Kangro üliõpilastöö. Selliseid miniatuurseid ansambliteoseid leidub Kangro loomingus päris mitmeid, koosseisudest rohkem ehk triosid ja duette, kuid on ka teoseid suurematele ansamblikeosseisudele. **Puhkpillikvintett op. 11** valmib kohe pärast Konservatooriumi lõpetamist 1974. aastal. Teos on pühendatud Leelo Tunglale ja esmaesitajaks Filharmoonia puhkpillikvintett (S. Saulus, R. Kriit, H. Värv, U. Uustalu ja E. Saanpere). See ei olnud Kangrol esimene teos puhkpillide koosseisule – 1971. aastal, tudengina, valmis ka „Serenaad puhkpillikvintetile“.

Kangro muusikaline käekiri püsib kogu tema loometee jooksul suhteliselt ühesugusena, kuid 80.-tel lisanduvad tema loomingusse minimalistliku väljenduslaadiga programmilised ansambliteosed, mille sisuks on kas mõni abstraktne kujutluspilt, filosoofiline mõte või humoorikas portreteering. Kuigi vormiliselt liigendatud, on need teosed tavaliselt üheosalised ja visandatud justkui ühe pintsli tõmbega.

„Minimalistlik suund mu loomingus oli ebateadlik, kuni ma ise vooluga tutvunud polnud. Lausa kahju, et ma sellest varem kuulnud polnud, nende esteetika oli minu jaoks tõeline „äratundmine“. Pean minima-

Maksim Štšura:

Mul on erakordselt hea meel, et käesoleval festivalil avastan enda jaoks Raimo Kangro muusikat, olles varasemalt esitanud tema õpetajate Jaan Räätsa ja Eino Tambergi loomingut.

Neoklassitsistlikud ja baroklikud žanrilised jooned avalduvad nii varases „Süidis“ sooloklaverile, kui ka hilisemas „Geomeetrilises süidis“ viiulile ja klaverile. Rõõmustav on taas kohtuda laval tuttavate ja hinnatud kammermuusika partnerite Triin Ruubel-Lilleberg ja Indrek Leivategijaga ning samuti luua uus koostöö särava lõõkpillimängija Heigo Rosinaga.

lismi väga eetiliseks kunstivooluks, milles kunstnik ei pea end vastuvõtjast targemaks”. („Sirp” 21.11.1997).

„Geomeetriline süit” op. 30 nr. 1 (1984, esiettekanne L. Erendi ja I. Juul) ja **„Tandem con Giaconda” op. 30 nr. 2** (1986, esiettekanne L. Erendi ja V. Roots) on kirjutatud kaheaastase vahega, kuid kuuluvad samasse kaustikusse. Teoste tellijaks oli viiuldaja Lemmo Erendi, kes soovis Kangrolt romantilises laadis pala, mis esialgse idee kohaselt pidi olema „Prelüüd”, kuid millest loominguga käigus kasvas viieosaline „Geomeetriline süit” viiulile ja tšellole. Hea koostöö tulemusena sündis ka „Tandem con Giaconda” viiulile ja klaverile. Mõlemas teoses võib kuulda diatooniliste helilaadide tonaalseid värvinguid, mida Kangro oma loomingus meelsasti kasutas.

Soolopartiid on põnevate tehniliste efektidega, kus virtuoossed, jõulised lõigud vahelduvad lüürilisemate meloodiatega.

Ka pealkirjad on Kangro teoste puhul alati tähelepanu köitnud. Kui „Geomeetrilise süidi” nimetus tuleneb süidi keskmistest osadest – „Rotondo” (Ring), „Quadro” (Ruut) ja „Croce” (Rist), siis „Tandem con Giaconda” puhul võime arvustustes leida mitmeid erinevaid tõlgendusi alates jalgrattasõidust koos Mona Lisaga aga samuti ka elurõõmus (*giaconda*) duo (*tandem*).

Kõige ilmekamalt on Kangro loominguline fantaasia leidnud väljendust aastatel 1991–2000 kirjutatud instrumentaalmuusika sarjas **„Displays”**. Sari koosneb 12 erinevast ansambli- ja orkestriteosest, kus poeetilises või humoristlikus võtmes portreeritakse mitmeid muusikaloost tuntud isikuid, mütoloogilisi nähtusi ja olendeid (n. Steve Reich, Mozart, Schubert, Vivaldi, aga ka ufonaut, palverändur, tundmatu muusik, ingel, *perpetuum mobile* või Jeeriku pasunad). Teoseid on tellitud nii interpretide, orkestrite kui muusikafestivalide poolt.

Display IV: Tundmatu muusiku portree op. 42 (1992) flöödile, tšellole ja klavessiinile. See on Balti Trio tellimusel valminud intiimse ansamblikõlaga teos, kus on aukohal Kangrole iseloomulik mängrütmi erinevate olekutega – liiku-

Ene Nael:

Minu esimene kohtumine tänasel kontserdil kõlavate teostega toimus mitte just nii nagu tavaliselt - kõigepealt tuli need salvestada.

Tänaseks on Display IV kõlanud Una Corda (kannel, harf, klavessiin) seades ansambli paljudel kontsertidel ja olemas ka plaadil „Voolujoon“.

Kangrolik nurgelisus, rütmienergia ja tohutu eredus tämbrites ja stiilides toimivad klavessiinil suurepäraselt ning tekitab soovi tellida heliloojalt ... hinges tunnen, et see on võimalik tehes nüüd koostööd heliloojatega Kõrvits, Krigul ja Kaumann.

misinerts ja selle katkestuste vahel. Helilooja kaasaegsete arvates võiks selle teose näol olla tegemist isegi Kangro autoportreega.

Display VI: Ufonaudi portree op. 42 (1994) kahele klavessiinile. Korduva rütmimotiivi ja soolohäälte meloodiajooniste ristumisega meenutab teose põhikujund setu rahvalaulu, kuid tervik on stiilidelt mitmekesine – kostab nii vana sakraalmuusikat meenutavat heterofooniat kui ka primitiivseid tantsurütme. „Ufonaudi portree“ esmatunnuseks ongi mäng stiilide, rütmi ja meetrumiga: nüri mehaanika vaheldub komistustega, palavikulised kiirendused tuima raugemisega, püüdes seeläbi edasi anda robotliku hingeelu keerukust. Teose esiettekanne toimus festivalil Eesti Muusika Päevad 1997.

Display XII: Balls op. 42 (2000) löökpillidele ja klaverile. Koostöös vene löökpillimängija Mark Pekarskiga on Kangro kirjutanud mitmeid suurepäraseid teoseid – juba „Display I. Steve Reichi portree“ kahele klaverile ja löökpillidele oli kirjutatud just Pekarskit silmas pidades. 2000. aastal aga valmivad Kangrol järjest kaks uut löökpilliteost: kontsert löökpillidele op. 62 ja Display-sarja viimane, 12. osa Balls. Balls'i tantsulises peamotiivis on Kangro hästi ära tabanud rütmid, mis tekivad pörkama visatud pallide liikumisel. Pörkepallide rütmika vaheldub kaanonilaadselt nii marimba kui klaveri partiis. Mõlemad teosed, nii löökpillikontsert kui „Display XII: Balls“ on Kangro pühendanud Mark Pekarskile.

Lisaks põnevale instrumentaalmuusikale on Raimo Kangro kirjutanud ka hulgaliselt lavamuusikat: seitse ooperit (libretod Leelo Tunglalt, Kulno Süvalepalt ja Kirke ja Maarja Kangrolt), koorimuusikat, näidendi ja filmimuusikat, hulgaliselt laule ja klaveripalu lastele.

Kangro esimesed töökohad olid seotud Eesti Raadio ja Televisiooni muusikaarhiivide ja saatetega. Alates 1977. aastast töötas Kangro Heliloojate Liidu juures konsultandina (1977–85), siis Eesti Muusikafondi direktorina (1993–2000) ja aastast 2000 Eesti Heliloojate Liidu esimehena. Alates 1989. aastast oli Kangro ka Eesti Muusika- ja

Teatriakadeemia kompositsiooniõppejõud. Tema tuntumad õpilased on Tõnu Kõrvits, Tõnis Kaumann, Ülo Krigul, Timo Steiner ja Jüri-Ruut Kangro. Kangro oli ka festivali „Eesti Muusika Päevad“ üks algatajaid ja 1979–2000 ka selle kunstiline juht. Aastatel 1998/1999 oli Kangro ERSO juures resideeruv helilooja. Ta on pälvinud Eesti Muusika aastapreemia (1978 ja 1988) ja EV kultuuripreemia (1996).

Allikad: EMBL, EMIK, „Eesti tänase muusika loojaid“ Eesti Muusikafond, Tallinn, 1992.

Heigo Rosin:

Kui ma ei eksi, siis aastal 2011, mil olin veel EMTA bakalaureuse tudeng, otsisime pianist Talvi Hundiga kammermuusika eksamiks Eesti teost. EMIK-i lehelt avastasime Raimo Kangro „Display XII: Balls“ väikese katkendi, mis meeldis meile koheselt. Oh imet, nooti aga ei olnud kusagilt saada. Täpselt ei mäletagi, kust me selle välja kaevasime, aga aega läks igal juhul umbes 3 kuud. Pärast seda on teost mängitud rohkearv kordi – see on seda ka igati väärt.

Triin Ruubel on Eesti noorema põlvkonna tuntumaid viiuldajaid, aastast 2015 ka Eesti riikliku sümfooniaorkestri kontsertmeister ja Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia õppejõud.

Alustanud muusikaõpinguid Tallinna Muusikakeskkoolis, lõpetas ta seejärel Rostocki Kõrgema Muusika- ja Teatrikooli Petru Munteanu käe all. Õpingute ajal osales ta mitmel rahvusvahelisel konkursil, võites esikoha ja kaks eripreemiat Kloster Schöntali konkursil.

Nüüdismuusikahuvi viis ta koos õpingukaaslastega aastal 2011 Rostockis uue muusika ansambli Neophon asutamiseni ning koostööni mainekate heliloojatega nagu Wolfgang Rihm, Peter Ruzicka ja Jörg Widmann.

Nüüdismuusikal on oluline koht ka tema soolorepertuaaris. Kevadel 2018 debüteeris ta Berliini Filharmoonias kontserdisarjas „Debüt im Deutschlandfunk Berlin“ duos kaksikõe Kärt Ruubeliga. Tänavu on Eesti muusikamaastikul tähelepanu ärratanud uus klaveritrio, kus tema partneriks on Theodor Sink ja Sten Heinoja.

Ta on soleerinud nii Eesti- kui ka välisorkestrite ees, esinenud koos Haydn Orchestra Bolzano, ERSO, Orchestre des Jeunes d'Île-de-France, Balkani festivaliorkestri, Norddeutsche Philharmonie Rostocki, Poola Kammerfilharmoonia, Vorpommerni Filharmoonia jmt. orkestriga. Oma koduorkestri ERSO- ja Neeme Järviga salvestas ta 2020 oma esikplaadi, mis on leidnud positiivset vastukaja ka rahvusvahelises meedias.

Külaliskontsertmeistriks on teda kutsunud Deutsche Kammerphilharmonie Bremenis ja Orchestre Philharmonique de Radio-France Pariisis. Ta on ka Eesti Festivaliorkestri liige ja juhendab ühtlasi Järvi Akadeemia meistrikursusi Pärnus. Meistriklassid on teda viinud ka Saksamaale ja Portugali.

Indrek Leivategija alustas tšelloõpinguid 5-aastaselt Heino Elleri nimelises Tartu Muusikakoolis Reet Metsa tšelloklassis, mille lõpetas 2005. aastal. Aastatel 2005/2006 tudeeris ta Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias Henry-David Varema juhendamisel, suundudes seejärel

Saksamaale, kus lõpetas 2013. aastal Müncheni Muusika- ja Teatrikõrgkooli magistrantuuri prof. Wen-Sinn Yangi tšelloklassis. Selle kõrval täiendas ta end Itaalias Fiesole Muusikakoolis Natalia Gutmani juures.

Indrek on osalenud arvukatel meistrikursustel ja konkurssidel nii Eestis kui võõrsil, kus on pälvinud mitmeid preemiaid. Ta on teinud salvestisi Eesti Rahvusringhäälingule, Baieri Ringhäälingule ja Saksa Raadiole. Aastatel 2008–2010 töötas Indrek Baieri Ringhäälingu Sümfooniaorkestris ning alates 2012. aastast on ta Bambergi Sümfooniaorkestri tšellorühma teine kontsertmeister. Alates käesoleva aasta augustist alustab Indrek tööd Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri tšellorühma kontsertmeistrina, olles tööalaselt seotud kahe orkestriga. Lisaks on ta tšellorühma kontsertmeistrina sage külaline paljudes Saksamaa tipporkestrites (Leipzigi Gewandhaus-orkester, Edela-Saksa Raadio Sümfooniaorkester Stuttgardis, Baieri Ringhäälingu Sümfooniaorkester jt). Oma põhitöö kõrvalt tegeleb Leivategija aktiivselt õppejõu, solisti ja kammermuusikuna ning on sage külalisesineja festivalidel nii Euroopas kui ka väljaspool. Lisaks juhendab ta Saksa Rahvusliku Noorteorkestris ja Bambergi Sümfooniaorkestri Akadeemias tšelliste ning õpetab Heino Elleri nimelises Tartu Muusikakoolis „Elleri Akadeemia“ programmis.

Maksim Štšura on omandanud bakalaureusekraadi Eesti muusika- ja teatriakadeemias Ivori Ilja ning magistrikraadi ja artisti diplomi Londoni kuninglikus muusikakolledžis Gordon Fergus-Thompsoni klaveriklassis, kaitses ta aastal 2020 viimases ka doktoritöö ning asus seejärel septembrist tööle EMTA kammermuusika, klaveri ja muusikaajaloo lektorina.

Õpinguaastail osales ta edukalt paljudel konkurssidel, saavutades esikoha rahvusvahelisel Chopini-nimelisel noorte pianistide konkursil Narvas (2000), VII Eesti pianistide konkursil (2008) ja Suurbritannia kolledživahelisel Beethoveni konkursil (2013).

Londoni aastail avanesid talle sealset kontserdilavad. Eriti edukaks on osutunud aastal 2012 moodustatud Duo Foyle–Štšura. Võitnud 2015. aasta Salieri–Zinetti rahvusvahelise kammermuusika konkursi ja Euroopa Beethoveni klaverühingu duode konkursi, on duo jõudnud mainekatele lavadele, nagu Concertgebouw Amsterdamis ja Wigmore Hall Londonis, üles astu-

nud Cervantino festivalil Mehhikos ning New Yorgi kammermuusika festivalil. Hooajal 2018/19 ilmusid duo debüütplaadid „The Great War Centenary” Hollandi plaadifirmalt Challenge Records ning Penderecki ja Lutosławski viiuli ja klaveri kogutud teosed Suurbritannia plaadifirmalt Delphian Records. Challenge Records tellis duolt ka Beethoveni viiulisonaatide salvestise ja hooajal 2020/2021 üllitati tsükli esimesed kaks plaati. Salvestus on pälvinud kriitika heakskiidu sellistes väljaannetes nagu BBC Music Magazine, Gramophone ja Muusika.

Štšura on kontserte andnud Eestis, Soomes, Saksamaal, Prantsusmaal, Itaalias, Austrias, Hollandis, Venemaal ning paljudes Suurbritannia kontserdisaalides ning üles astunud mitmel rahvusvahelisel festivalil, nagu Deal, St. Magnus ja Brighton festival Inglismaal, Pärnu muusikafestival, Mravinski-nimeline muusikafestival Narvas ning „Klaver”, „Virmalised” ja „Beethoven – 250” Tallinnas. Solistina on ta teinud koostööd mitme Eesti orkestritega (ERSO, RO Estonia sümfooniaorkester, EMTA sümfooniaorkester, Narva linnaorkester) ning pälvis kõrgetasemelise rahvusvahelise kontserttegevuse eest solisti ja kammermuusikuna tänavu Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia.

Saale Fischer on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli ärikorralduse erialal ning teinud seejärel kannapöörde muusikasse. Õpilasena Vanalinna Muusikakoolist alguse saanud huvi varase muusika vastu viis Saale edasi õppima esmalt Otsa-kooli (õp. Reinut Tepp), seejärel Eesti Muusika- ja Teatriakadeemiasse (BA 2007, prof. I. Tarum) ja Saksamaale Trossingeni muusikakõrgkooli, kus omandas 2010. aastal magistrikraadi ajalooliste klahvpillide erialal prof. Marieke Spaansi juures.

Lisaks on ta täiendanud end meistrkursustel klavessiini- ja kammermuusika alal Lars Ulrik Mortenseni, Jaques Oggi, Miklós Spányi, Blantine Verlet' jt juures, võtnud klavessiini eratunde prof. Ketil Haugsandi juures Kölnis ning oreli eratunde dr. Eberhard Schulzi juures Schwäbisch Hallis, Saksamaal. Aastal 2006 osales Saale rahvusvahelisel Bachi konkursil Leipzgis ning aastal 2007 saavutas II preemia Dietrich Buxtehude interpretatsioonikonkursil Tallinnas.

Alates õpinguajast Eesti Muusikaakadeemias on Saale Fischer töö-

tanud vabakutselise klavessinistina ning osalenud *continuo*-mängijana erinevates koori-, orkestri- ja kammermuusikaprojektides Eestis ja välismaal. Peale selle on ta teeninud organistina Saksamaa ja Egitpuse kirikutes, andnud muusikatunde Montessori lasteaia Kairo, asutanud ja juhendanud Eesti laste laulu- ja mänguringi Kairos (2010–2012).

Ta on 2014. aastal asutatud barokkansambli Floridante üks eestvedajatest ning osaleb klavessiini- ja barokkmuusikat populariseeriva Eesti Klavessiinisõprade Tsunfti asutajaliikmena aktiivselt selle ettevõtmistes. Interpreetide Liidu liige alates 2012. aastast.

Käesoleval ajal õpetab Saale Fischer klavessiini ja klaverit Tallinna Euroopa Koolis ning kirjutab aktiivselt kontserdikriitikat kultuurilehte „Sirp“. Samuti on ta kaastoi-metajaks väljaandele „The Contemporary Harpsichordist“ (Bellmann Musik, 2014) ja raamatu „Minu Kairo“ (Petrone Print, 2014) autor. Saale Fischer on pälvinud Põhja-maade Ministrite Nõukogu ja Eesti Kultuurkapitali stipendiumi.

Ene Nael alustas muusikaõpinguid Karksi-Nuia Lastemuusikakoolis ning jätkas Tallinna Muusikakesk-koolis (Ell Saviauk). Aastal 1994 lõpetas ta Eesti Muusikaakadeemia prof. Laine Metsa klaveri- ja dots. Imbi Tarumi klavessiiniklassi. Kevadel 2000 kaitses samas muusika-

magistri kraadi kammeransamblierialal. Ta on täiendanud end mitmete tuntud interpreetide (Jacques Ogg, Pierre Hantaï, Elisabeth Joyé, Lars-Ulrik Mortensen, Edoardo Bel-lotti, Joel Speerstra) meistrikur-sustel Eestis, Soomes, Hollandis, Rootsis, Itaalias ja Prantsusmaal.

2000. aastal võitis Ene Nael klavessiinimängijana esikoha Eesti Muusikaakadeemias aset leidnud konkursil „Bach 250“, 2001. aastal osales ta Brügge rahvusvahelisel konkursil. Ta on esinenud orkest-risolistina, osalenud aktiivselt *continuo*-mängijana orkestrites ja kammerkoosseisudes nii erinevatel muusikafestivalidel kui ka kontser-disarjades Eestis ja mujal.

Kõrvuti vanamuusikaga esitab Ene Nael ka nüüdismuusikat, olles mitme eesti helilooja klavessiini-teose esmaettekandjaks ning sal-vestanud neid Eesti Raadio muu-sikafondi.

Ene Nael on ansambli Una Corda (kannel, harf, klavessiin) liige ja jaanuaris 2012 ilmus trio esimene plaat eesti muusikast UNA CORDA. Samuti on ta osalenud erinevate

teostega plaatide „Eesti heliloojad. VI“, „Manuscript“ ja Helena Tulve „Sula“ ning Raimo Kangro „Displayd“ autoriplaatide salvestamisel.

Ene Nael on üks aktiivsemaid klavessiinimängu õpetamise metoodika arendajaid ja levitajaid Eestis. Käesoleval ajal töötab ta klavessiiniõpetajana Vanalinna Hariduskolleeegiumi Muusikakoolis ning osaleb aktiivselt Eesti Klavessiinisõprade Tsunfti tegevuses.

Aastast 2000 toimub Ene Naela eestvedamisel koolitusprojekt „Ajalooliste klahvpillide, ansambli- ja orkestrimuusika suvekursus“ noortele muusikutele, samuti osaleb ta 1999. aastast rahvusvahelise Klavessiinifestivali korraldustoimkonna töös. Ene Nael on pälvinud Eesti Kultuurkapitali ja Eesti Interpreetide Liidu stipendiumi.

Heili Rosin-Leivategija on sündinud Põltsamaal. Muusikaõpinguid alustas ta 4-aastaselt Põltsamaa muusikakoolis Öie Aruoja klaveriklassis. Flöödiõpinguid algasid 11-aastaselt samuti Põltsamaa muusikakoolis (öp. Maria Mänd) ning jätk-

kusid 2008. aastast Tallinna Muusikakeskkoolis Mihkel Peäske käe all. Hilisemad õpingud viisid teda Freiburgi Muusikakõrgkooli (prof. Felix Renggli), Amsterdami Konservatooriumisse (Kersten McCall, Vincent Cortvrint) ning viimaks Zürichi Kõrgemasse Muusikakooli (prof. Maria Goldschmidt-Pahn, Sabine Poyemorel, Pamela Stahel), kus omandas 2018. aastal magistrikraadi cum laude. Heili on osalenud paljudel meistrikursustel ja festivalidel üle kogu maailma, juhendajateks, prof. Renate Greiss-Armin, prof. Peter-Lukas Graf, Felix Renggli, Kersten McCall, Pirmin Grehl, Andrea Lieberknecht, Kristian Streenstup jt. Aastast 2017 on Heili aktiivselt osa võtnud pikolo-festivalist Grados, Itaalias, kus on sellel instrumendil täiendanud end Jennifer Gunn'i (Chicago Sümfooniaorkestrer), Nicola Mazzanti, Sarah Jacksoni (Los Angelese Sümfooniaorkester) juures ning andnud hulganisti soolokontserte. Hooajal 2011/2012, kõigest 19-aastasena, oli Heili Rahvusooper Estonia flöödirühma kontsertmeister, hooajal 2010/2011 ning 2012/2013 Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri flöödirühma mängija. Alates 2012. aastast on ta aktiivselt kaasa teinud Eesti Festivaliorkestri, Gstaadi Festivaliorkestri (Šveits), Norra kammerorkestri 1B1, Põhjamaade Sümfooniaorkestri ning 2015. aastal loodud Baltic Sea Philharmonicu koosseisudes. 2018. aastal võitis

Heili oma esimese töökoha soolopikkolo kohale Põhja-Hollandi Sümfooniaorkestris, momendil naudib Heili vabakutselise muusikuna tööd Saksamaa tipporkestrites: Gürzenichi sümfooniaorkestris (Köln), Stuttgarti Raadioorkestris (SWR Symphonieorchester), Bambergi Sümfoonikutes (Bamberger Symphoniker), Chemnitzi Teatriorkestris jne. Heili on pälvinud preemiaid mitmetel konkursitel: I koht ja eripreemia parima Hatšaturiani kontserdi esituse eest Armeenias (2011), I koht Severino Gazzelloni nimelisel konkursil pikolo kategoorias (Itaalia, 2017), I koht National Flute Association „Piccolo Artist Competition” (USA, 2018). Samuti võitis Heili XI Eesti Noorte interpretide konkurssifestivali „Con Brio” pälvides ka Klassikaraadio, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia ning Eesti Interpretide Liidu auhinna. 2012. aastal võitis ta Vabariikliku Puhkpillimängijate konkursi flöötide arvestuses. Alates 2020. aasta sügisest on Heili Heino Elleri Muusikakooli flöödi õppejõud, samuti alates 2022. aastast Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia flöödi ja pikolo õppejõud.

Heigo Rosin on Eesti löökpillisolist, kes on spetsialiseerunud soolo- ja kammermuusikale. Ta on esinenud Euroopa ja Ameerika kuulsates kontserdisaalides nagu Carnegie Hall New Yorgis, Tonhalle Zürichis, Gewandhaus Leipzgis, astudes üles nii soolokavadega kui ka solistina

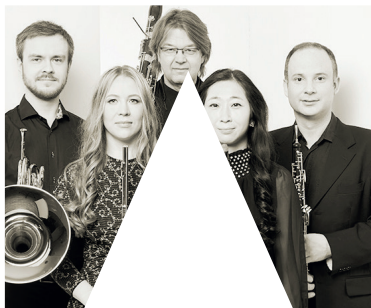
mainekate orkestrite ees. 2015. aastal valiti ta Šveitsis fondi „Orpheum Foundation” stipendiaadiks ning ka World Percussion Group’i kontsertmeistriks, millega kaasnes viienädalane tuur USA-s. Aastast 2016 on ta Malletechi löökpillide ja Sabiani taldrikute ametlik artist.

Alustanud nelja-aastaselt klaveriõpinguid Põltsamaal, jõudis ta löökpilliõpinguteni Heino Elleri nimelises Tartu muusikakoolis ning omab nüüdseks kahe muusikakõrgkooli, EMTA ja Flaami kuningliku konservatooriumi bakalaureuse- ja magistriraadi. Praegu ühitab ta aktiivse kontserttegevuse kõrval doktoriõpingud EMTA-s pedagoogitööga Tartus Heino Elleri nimelises muusikakoolis.

Edukast osalemisest mitmel konkursil toome olulisemana esile 2013. aastal võidetud esikoha nüüdismuusikakonkursil „DeLinkprijis” Hollandis (2013) ja löökpillimängijate võistlusel Yamaha stipendiumile, II preemia konkursil „Rising Stars Grand Prix” Berliinis (2017), aga ka II koha meie telekonkursil „Klassikatähed 2013”.

Löökpillisolistina on ta korduvalt üles astunud nimekate orkestritega nagu MDR Leipzig Symphony Orchestra, Sinfonietta Rīga, Kyiv Soloists, Kymi Sinfonietta, Klaipeða kammerorkester, Valgevene riiklik sümfooniaorkester, Baltic Sea Philharmonic ning loomulikult ka Eesti orkestriparemiku – ERSO, Tallinna Kammerorkestri ja Vanemuise Sümfooniaorkestriga.

Enam kui kümme aastat karate treeninguid on Rosinale andnud idee kombineerida omavahel võitluskunsti ja löökpillimängu liikumisi, arendades endale unikaalse mängutehnika, mida on lisaks kuulamisele ka atraktiivne vaadata.

Viis tunnustatud ja aktiivselt tegevsevat puhkpillimängijat moodustasid 2023. aastal **Eesti Puhkpillikvinteti**, mille eesmärgiks on pakkuda sisukaid tõlgendusi ühtviisi nii puhkpillikvinteti klassikast kui ka vähem tuntud teostest, samuti soovitakse tuua kuulajateni värskemad uudisloomingut. Rahvusvahelise haardega kammeransamblesse kuu-

luvad flötist Heili Rosin-Leivategija, oboist Guido Gualandi, klarnetist Soo-Young Lee, fagotimängija Peeter Sarapuu ning metsasarvemängija Jürnas Rähni.

Valdav osa kvinteti liikmetest on erinevates kammerlikes koosseisudes ja orkestrites ühiselt musitseerinud juba aastaid. Otsustava impulsi püsivalt tegutseva puhkpillikvinteti loomiseks tekitas soov festivalidel ja kontsertidel sisukaid kavasisid esitada, tagant tõukas ka Eestis selles žanris valitsev nappus. Eesti Puhkpillikvintett on osalenud mitmetel festivalidel, sh Eesti Interpreetide Liidu festivalil „Klassika on Moes“. Oma tegevusega soovitakse kasvatada kammermuusika ja puhkpillikultuuri tuntust ning pakkuda eredaid elamusi laiale ringile muusikahuvilistele.

VIRMALISED

Tartu, Tubina saal

KOLMAPÄEV
13. november
19.00

JAAN RÄÄTS (1932–2020)

24 Marginaali op. 65 (1979)

valik: 1-4, 7-9, 11, 22, 24

Johan Randvere (klaver)

Pala kahele trompetile (2005)

Indrek Vau (trompet), Villem Süvari (trompet)

Tokaata (1968)

Johan Randvere (klaver)

RAIMO KANGRO (1949–2001)

Geomeetiline süit op. 30, nr. 1 (1984)

Triin Ruubel (viiul), Maksim Štšura (klaver)

Tandem con Gioconda op. 30, nr. 2 (1986)

Triin Ruubel (viiul), Indrek Leivategija (tšello)

Allegro op. 2, nr. 1 (1970)

Triin Ruubel (viiul), Indrek Leivategija (tšello), Maksim Štšura (klaver)

JÜRI REINVERE (1971)

Ungeschriebene Stücke: Estland, 1930 (2018)

Peep Lassmann (klaver)

JAAN RÄÄTSA AUTORIKONTSERT

Tallinn, Eesti Muusika- ja
Teatriakadeemia suur saal

NELJAPÄEV
14. november
19.00

Pala kahele trompetile (2005)

Indrek Vau (trompet), Villem Süvari (trompet)

Klaverikvintett nr. 1, op. 4 (1957)

1. *Allegro*

2. *Andante*

3. *Allegro*

Johan Randvere (klaver)

Keelpillikvartett M4GNET: Robert Traksmann (viul), Katariina Maria Kits-Reimal (viul), Mart Kuusma (vioola), Siluan Hirvoja (tšello)

Allegro op. 93 (1993)

Robert Traksmann (viul), Kirill Ogorodnikov (kitarr)

Fragment kahele kitarrile op. 118 (2001)

Kirill Ogorodnikov (kitarr), Vahur Kubja (kitarr)

Muusika kuuele op. 123 (2004)

Johan Randvere (klaver)

Eesti Akadeemiline Vaskpillikvintett: Indrek Vau (trompet), Villem Süvari (trompet), Ye Pan (metsasarv), Andres Kontus (tromboon), Madis Vilgats (tuuba)

24 Marginaali op. 65 (1979)

valik: 1-4, 7-9, 11, 22, 24

Tokaata (1968)

Johan Randvere (klaver)

Keelpillikvartett nr. 5 op. 53 (1974)

1. *Maestoso. Allegro*

2. *Andante*

3. *Allegro*

Keelpillikvartett M4GNET: Robert Traksmann (viul), Katariina Maria Kits-Reimal (viul), Mart Kuusma (vioola), Siluan Hirvoja (tšello)

Jaan Rääts (1932–2020) on Eesti muusikas üks isikupärasema ja äratuntavama helikeelega heliloojaid. Ta kirjutab kokku üle 200 heliteose, mille rütmikeskne autoristiil mõjutas ka järgnevatel kümnenditel Eesti muusikapilti.

Alates 1950. aastate lõpust kerkis Eesti muusikas esile noorte heliloojate ere põlvkond (Eino Tamberg, Jaan Rääts, Arvo Pärt, Veljo Tormis jt.), kelle läbilöögiteoste neoklassitsistlik helikeel kujunes omas ajas uuenduslikuks ja suunamuutvaks.

Jaan Rääts alustas muusikaõpinguid Tartu muusikakoolis Aleksandra Sarve klaveriklassis (1945–1952). Räätsa ema oli samuti

Johan Randvere:

Vana Rääts oli minuga alati väga mõnus ja lihtne. Kui küsisin mõne loo kohta tagamõtet või ideed, et kuidas mingi teos on sündinud, vastas ta alati, et "ei olnud, mind huvitas lihtsalt kuidas see kõlab". Ükskord mängisin ühte pala, millest tal polnud mingit mälestust. Siis ta küsis vaid, et kas teos kõlbab ka? Ta uskus, et helilooja peaks kirjutama nii, et interpreet saaks kohe aru mida tuleb teha ja ei peaks aega raiskama nuputamise peale.

Viskas nalja: „Minule endale meeldivad kõik mu teosed, aga selge on see, et mõned ei kõlba“. Oli interpreeti usaldav, mitte ialgi ei kuulnud tema suust mitte kellestki midagi halba.

Elurõõmu ja elujaatust täis mees, kelle muusikast sama siiras tunne edasi kõlab.

õppinud klaverit ja suunas ka poja tegelema muusikaga. Ka oma esimesed helitööd („Valss“, „Pildid pioneerilaagrist“ klaverile) kirjutas Rääts muusikakooli õpilasena ja oli nendega Konservatooriumisse sisseastumise ajaks õppejõududele juba tuttav kandidaat. Aastail 1952–1957 õppis Rääts Tallinna Riiklikus Konservatooriumis Mart Saare ja Heino Elleri juhendamisel. Räätsa enda arvates läksid tema esimesed aastad Konservatooriumis väga vaevaliselt ja alles neljandal kursusel hakkas töö tegelikult sujuma. Oma õpetajate kohta on Jaan Rääts öelnud: „Ei usu, et Mart Saar või Heino Eller mulle palju erilisi tarkusi suutsid anda, aga olen väga uhke, et olen nende õpilane olnud. Nendeta oleksin vist natukene teistmoodi helilooja, ei usu, et parem.“

Rääts kirjutas juba Konservatooriumis õppides mitmed teosed, mis oma elava rütmipulsi ja vabatoonaalse meloodikaga tähelepanu äratasid (sümfoonia nr. 1 op. 3, esiettekanne TRK lõpuaktusel 1957. a, ERSO, dir. R. Matsov). Tundes suurt huvi muusika uute väljendusvõimaluste vastu alustas ta katsetusi eelkõige stiiliimitatsioonide ja teemakontrastidega. Lüüriline rahvusromantika asendus rõõmsate rütmikorduste- ja voolavad meloodiad nurgeliste teemamotiividega.

„Järjekindlalt ei ole ma kasutanud ühtegi süsteemi. Olen proovinud ka seeriamuusika võtteid, kuid

nende meetodiks muutmine oleks olnud liiga kitsendav. Tahan valitseda muusikalist materjali vabalt – intuitsiooni alusel. Dodekafonistide loomingus väljakujunenud kõlavärvingud ja kombinatsioonid on huvitavad. Mõnikord imiteerin neid teisi tehnikaid rakendades. Ma ei põlga põhimõtteliselt midagi ära, kuid ei taha ka millegi ohvriks langeda. Olen omamoodi „neokonservatiiv“ – partituuri pildis meeldib mulle kangesti säilitada ilusaid traditsioone, kasutada vanu võtteid“.

Räätsa muusika uudsus põhjustas muusikaringkondades alguses ka hulgaliselt vaidlusi, isegi pahameelt. Kui kunstinõukogudes kritiseeriti teoste liigset intellektuaalsust, lakoonilisust, motoorsust, traditsioonilise vormi lõhkumist ja vähe-seid emotsioone, siis kuulajate ja interpretide seas pakkus Räätsa looming järjest suuremat huvi. Läbilöögiteoseks sai 1961. aastal kirjutatud Kontsert kammerorkestrile op. 16, mida saatis ka suurem rahvusvaheline edu, teose esiettekanded toimusid Tartus ja Tallinnas Filharmoonia kammerorkestri ja Neeme Järvi ettekandes. Õnneliku juhuse läbi sattus teose partituur Moskva Kammerorkestri ja Rudolf Baršai kätte, kelle esituses mängiti seda järgnevatel aastatel kõige tähtsamates kontserdisaalides üle kogu maailma.

Alates Konservatooriumi viimasest kursusest, aastatel 1955–66 töötas

Jaan Rääts Eesti Raadios helirežissöörina. Rääts suunati Konservatooriumi lõpetamisel riikliku komisjoni otsusega tegelikult Tartusse üldklaveri õpetajaks, aga Eino Tambergi toetusel ja Eugen Kapi soovituskirjaga õnnestus saada töökoht Raadios. Kuidas see mõjutas loomingut? „Ideoloogilist survet tunnetasime küll, aga mitte poliitilistel põhjustel, vaid seetõttu, et elasin maailma mastaape arvestades provintsis, kus valitsesid omad, kitsad, esteetilised arusaamad. Õnneks oli minul, Tambergil, Pärdil ja veel mitmel, kes raadios töötasid võimalus kuulata igasugust muusikat, mida tollal maailmas kirjutati, olime omal moel eelistatud olukorras. Seetõttu me ka katsetasime ja otsisime rohkem“ („Eesti Sõnumid“, 12.11.1994).

Rääts on olnud Eesti üks viljakamaid heliloojaid, Ta on loonud ligi 200 heliteost – 10 sümfooniast, 24 instrumentaalkontserti, hulgaliselt kammermuusikat, 10 klaverisonaati, 5 vokaal-instrumentaalset suurvormi ning muusikat 14 filmile. Rääts ei ole kirjutanud oopereid ega ühtegi koorilaulu.

Üle kolme aastakümne (1968–2007) oli Jaan Rääts kompositsiooniõppejõuks Tallinna Riiklikus Konservatooriumis, tänases Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias. Enamus tema õpilastest on Eestis tuntud ja tunnustatud muusikud või heliloojad: Märt Ratasseppe, Erkki-Sven Tüür, Rauno Remme,

Tõnu Raadik, Toomas Trass, Kerri Kotta, Timo Steiner, Katrin Aller, Tõnis Kaumann, lühemat aega õppisid Räätsa klassis ka Raimo Kangro ja Tõnu Kõrvits. Õpilaste arvates olid Räätsal küllaltki selgepiirilised maitse-eelistused ja tõekspidamised aga nõuannetes oli Rääts pigem demokraat. Rääts õpetas head maitset, väärtustas nii rokki kui klassikat. Rääts ise arvas, et „Heliloomingut õpetada ei saa, see kipub ikka kaasasündinud anne olema. Hea pedagoog ei kirjuta üldiselt õpilasele ette, kuidas midagi teha. On küll olemas mitmeid kompositsiooniõpetamise süsteeme aga keegi ei taha kuulata hiljem seda jama“.

Mahukama osa Räätsa loomingu moodustab instrumentaalne kammermuusika – tal on 6 keelpillikvartetti, 7 klaveritriot, lisaks klaverikvintette, sekstette ja hulgaliselt palasid erinevatele ansamblikoosseisudele ja soolopillidele. **Klaverikvintett nr. 1, op. 4 (1957)** kuulub Räätsa varasemate teoste hulka, kirjutatud Konservatooriumi lõpetamisega samal aastal. Teose helikeele üldine tonaalsus on rahvusromantiline, kuid Räätsale omaselt ei liialda ta meloodikas tundeliste emotsioonidega – teemad on pigem väheliikuvad ja Räätsale omaselt napisõnalised. Nagu helilooja ise on öelnud, oli juba õpingute ajal selge, kellele tema teosed stiiliselt rohkem „istuvad“ ja kes neid edaspidi rohkem

Kirill Ogorodnikov:

Jaan Räätsa Allegro op. 93 viiulile ja kitarrile on minu meelest energeetika poolest üks võimsamaid duosid, mis klassikalisele kitarrile ja viiulile Eesti heliloojate poolt on kirjutatud. Hispaaniapärase idiomatikat kasutamata, avab helilooja hoopis teisi sonoristlikke vahendeid, mis üllatavad oma rikkaliku resonantsiga ja laia kõlaspektriga. Samuti tavapärasest harjumatuma pillikäsitlemise puhul, peab kitarrist olema leidlik ja otsima uusi lahendusi ning mänguvõtteid, mis lõpptulemusena alati üllatavad oma originaalsusega. Rääkides rokk-kitarri keeles – Räätsa muusika on täis energilisi riffe, mis minu arvates lausa nakatavad oma julguse ja mänglevusega nii esitajat kui kuulajat.

mängima hakkavad. Esimest kvin-tetti esitati korduvalt Filharmonia keelpillikvartetiga koosseisus Vladimir Alumäe, Endel Lippus, Herbert Laan ja Alfred Karjus, klaveril Heljo Sepp. Klaverikvintette on Räätsal kokku kolm (kirjutatud 1957., 1965. ja 1970. aastal).

1970.-te teises pooles ilmuvad Räätsa muusikaliste väljendusvahendite hulka ka rahvaviiside motiivid, mida ta (senist stiili muutmata) üha sagedamini oma teostesse lisab.

Keelpillikvartett op. 53 on kirjutatud 1974. aastal ja on Räätsa keelpillikvartetitest viies. Ka eelmises, neljandas kvartetis on üheks muusikaliseks materjaliks rahvaviis, veelgi enam, itkulaadse kordusmotiiviga

markeeritakse seal lausa teose kulminatsioon. Viies keelpillikvartett jätkab sama põhimõtet – üldises muusikalises materjalis tulevad esile rahvaviisidele sarnased teemad, mida Rääts meisterlikult (neoklassitsistlike) rütmikordustega seob ja lüürilistele löikudele vastandab. Teose esiettekanne toimus Mustpeade majas 1974. aasta augustis ja esitajaks oli keelpillikvartett koosseisus Mati Kärmas, Aleksander Zagorulko, Paul Purga ja Toomas Tummeleht.

Allegro op. 93 1994. aastal kirjutatud „Allegros“ võib kuulda Räätsa kõige lennukamaid arendusi viiulile ja kitarrile. Teos on sõna otseses mõttes energiast laetud. Mõlemad pillipartiid on virtuoossed ja hiilgavad oma barokilikult motoorsete

Indrek Vau:

Minu kokkupuude helilooja Jaan Räätsaga on mulle väga tähendusrikas – 2016. aastal salvestasime koos Tallinna Kammerorkestri ja Peep Lassmanniga tema kontserti trompetile, klaverile ja keelpilliorkestrile, millest Rääts ka isiklikult osa võttis. Olin ka varem tema kontserti mitmel korral esitanud, kuid salvestusel saime ka päris väikestest nüanssidest rääkida. Interpreedi jaoks on teose autori kohalolu salvestusel eriti väärtuslik ja tema rahulolu suureks tunnustuseks. „Pala kahele trompetile“ ei ole ma varem esitanud aga oma huvitava ülesehitusega võiks ta kuuluda mõne erialakonkursi võistlusprogrammi.

episoodidega. Teos on üles ehitatud kontrastidele ja vastandustele, kus vahelduvad kiiresti nii tämbrilised meeolud, rütmilised liikumised kui ka helikõrguslikud registrid. „Allegro“ on keelpillimängijate seas tuntud ja paljuesitatud kontsertpala nii Eestis kui väljaspool, samuti leiab teose ettekandeid mitmetelt heliplaatidelt. Teos on tellitud saksa kitarristi Jacob Ruppeli poolt ja pühendatud duole Florian Meierott ja Jacob Ruppel.

Fragment kahele kitarrile op. 118 kõlas esmakordselt Tiit Vartsu ja Boris Björn Baggeri esituses. Teose esiettekanne toimus festivalil „Klaaspärlimäng“ 30. juulil 2001. aastal.

Pala kahele trompetile Teos on kirjutatud 2005. aastal ja tellitud Eesti Heliloojate Liidu poolt festivalil „Eesti Muusika päevad“ esitamiseks. Selles teoses on helilooja vastakuti asetanud kaks soleerivat trompetit. Mõlemad partiid on võrdselt olulised ja kogu muusikaline materjal kulgeb kahekõne vormis, vaheldumisi motiive korrates või teineteisele teravalt vastandudes. Trompetipartiid on kirjutatud kõrgesse registrisse võimaldades teravatämbrilist, katkematut pinget kogu teose jooksul mõtteliselt hoida. 11. aprillil, 2005. aastal Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kammerisaalis toimunud kontserdil olid teose esmaettekandjateks noored trompetistid Jaan ja Aarne Ots.

Üheosaline **Muusika kuuele op. 123** (2004) on samuti festivali „Eesti Muusika Päevad“ tellimus. Teose esmaettekannet toimus 19. aprillil 2004. aastal ja seda esitasid pianist Mati Mikalai ja vaskpilliansambel Silver Brass koosseisus Mihkel Metsala (trompet), Taavi Kuntu (trompet), Kalle Koppel (metsasarv), Hando Põldmäe (tromboon) ja Priit Paabo (tuuba). Teose ülesehitus on mitmekihiline – vaheldumisi kõlavad nii progressiivsed meeoleolud kui ka mõtisklevamad, puhtad harmooniad. Kuigi klaver ja tuuba kõlavad sageli koos, ei ole ühelgi instrumendil siin kinnistunud rolli, teemad ja stiilid käivad käest kätte, rütmipulss on kord jõuliselt esiplaanil, siis jälle peidetult mõnes pillipartiis. Nii nagu mitmes teiseski Räätsa instrumentaalpalas saab ka selles sekstetis paljudest erinevustest üks huvitavalt kokkukõlav tervik.

„Tokaata“ ja „Marginaalid“ kuuluvad koos 24 Prelüüdi ja I klaverisonaadiga Räätsa enimmängitud klaveriteoste hulka. „Marginaalide“ kohta on Rääts öelnud, et igaüks neist on kirjutatud mõeldes mõne helilooja peale. Kahjuks ei ole Rääts ise neid nimesid kunagi välja öelnud. **24 Marginaali op. 65** (1979) on täiesti originaalne ja samas ka traditsiooniline teos – juba miniatuuride arv 24, loob assotsiatsioone Bachi, Šostakovitši, Chopini, Skrjabinini või Debussy prelüüdide ja fuugadega. Räätsa tsükkel koosneb

24-st erineva stilistikaga monoteemaatilise palast, mille seas on nii polüfoonilisi kui ka vabama ülesehitusega osi. „Marginaalides inspireerisid mind kõige erinevamad meid ümbritsevad kõlad, alates barokkmuusikast kuni tänapäeva olustikumuusikani. Püüdsin luua omamoodi märkmeid, lühikesi kommentaare oma kuulamismuljetele, kavatsemata midagi või kedagi stiliseerida, jälgendada“ (J. Rääts, SV, 04.03.1983). „24 Marginaali“ klaverile on pühendatud Kalle Randalule, kelle esituses kõlas ka teose esmaettekannet Estonia Kontserdisaalis 19. veebruaril 1980. aastal.

Rääts huvitus tehnilistest uuendustest ja oli nendega kursis paremini kui mõned noored. Näiteks alustas ta elektroonilise muusika kirjutamist kohe, kui raadiomajja oli ilmunud esimene süntesaator. Ka 60. keskpaigas toimunud eksperimentaalmuusika öhtutel oli ta kõrvuti Pärdi, Singi jt. noorte heliloojatega üks põhitegijaid. Ka „Marginaalidele“ lisandus 1980. aastal koostöös Sven Grünbergi ja helirežissöör Enn Tomsoniga elektroonikale seatud versioon (op. 65a).

Jaan Räätsa klaveripaladest nimekaim on 1968. aastal kirjutatud **Tokaata**. Teos kuulub Räätsa varasemasse loomeperioodi (kirjutatud 27 aastaseks) ja on oma korduvate rütmimustrite ja intensiivse liikumisega suurepärane näide Räätsa neoklassitsistlikust käe-

kirjast. „Tokaata“ valiti 1968. aastal vabariikliku pianistide konkursi kohustuslikuks teoseks ja kõlas esmakordselt 15. septembril 1969 Estonia kontserdisaalis Ada Kuuseoksa esituses. Teose edu jätkus ka järgneval aastal, kui see valiti žürii poolt (Emil Gilelsi juhtimisel) IV Tšaikovski-nimelise rahvusvahelise pianistide konkursi (1970) kohustuslikuks palaks. Teost esitati konkursil kokku 86 pianisti poolt, mis tagas „Tokaatale“ ka hiljem hulgaliselt ettekandeid üle terve maailma. Rääts: „Mulle oli kõige südamelähedasem Hispaania pianisti Soriano de Castro esitus. Kui fantastiliselt ta mängis! Loomulikult oli mulle tähtis, kuidas Tokaata vastu võetakse.“

Allikad: „Helilooja Jaan Rääts“ EMIK 2008; „Kuu eesti tänase muusika loojat“ Tallinn, 1970 ja EMBL.

Indrek Vau on enim kontserte andev ja produktiivseim soolotrompetist tänases Eesti muusikaelus.

Indrek on lõpetanud Sibeliuse Akadeemia prof. Jouko Harjanne juhendamisel, lisaks täiendanud end ka paljudel meistrikursustel. 1994. aastal jagas ta II-III kohta rahvusvahelisel trompetistide konkursil Kölnis.

Alates 1990. aastast on Indrek olnud Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri liige, alates 1993. aastast trompetirühma kontsertmeister. Õpingute ajal Sibeliuse Akadeemias töötas ka mitmes Soome tipporkestris. Alates 2000. aastast kuni tänaseni jätkab tööd Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri trompetirühma kontsertmeistrina ja 2001. aastast on ka Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia õppejõud.

Indrek debüteeris solistina orkestri ees 1991. aastal. Tema mitmekülgsesse repertuaari kuulub tänaseks enamus klassikalistest trompetikontsertidest, samuti mitmed 20. sajandi meistriteo-

sed, sh. Arvo Pärdi, Jaan Räätsa, René Eespere, Tõnu Kõrvitsa jpt. trompetikontserdid. Eriline koht Indreku soolorepertuaaris kuulub Eino Tambergi trompetikontsertidele, mida ta on korduvalt esitanud nii Eestis kui välismaal. Tema Tambergi trompetikontsertide esitused on kõrgelt hinnatud ka rahvusvahelise vaskpillikogukonna poolt, olles kutsutud lektoriks erinevate muusikakõrgkoolide meistrikursustele juhendama ja tutvustama Tambergi trompetiteoste erinevaid tõlgendusvõimalusi.

Indrek Vau repertuaaris on tähtsal kohal Eesti muusika. Ta on olnud mitmete uudisteoste tellijaks ja esmaesitajaks ning salvestanud Eesti Rahvusringhäälingu arhiivi suurema osa eesti heliloojate poolt trompetile kirjutatud teostest. 2004. aastal ilmus koostöös pianist Mati Mikalaiga Indrek Vau esimene sooloplaad „Eesti trompetimuusika“, kus kõlavad Hillar Kareva, Heino Jürisalu, Anatoli Garšneki ja Harri Otsa teosed trompetile ja klaverile. 2009. aastal valmis aga koostöös Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri, dirigent Paul Mägi ja Eesti Rahvusringhäälinguga CD, kus kõlavad Eino Tambergi teosed trompetile ja orkestrile. 2012. aastal sündis koostöös helilooja Veljo Tormisega ansambliteos „Kümme tegemist trompeti ja klaveriga“, mille esiettekanne toimus Mustpeade majas 20. novembril 2012. aastal. Indrek Vau on pälvinud Eesti

Kultuurkapitali Helikunsti Sihtkapitalilt interpreedipreemia (2010), aastapreemia silmapaistva solisti-tegevuse ja väsimatu eesti muusika salvestamise eest (2017) ning Eesti Interpreetide Liidu eripreemia „Aasta interpreet“ (2021).

Villem Süvari trompetiõpingud algasid Nõmme Muusikakoolis Aigar Kostabi käe all ning jätkusid Tallinna Muusikakeskkoolis ja Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias Indrek Vau juhendamisel. Aastatel 2020–2023 oli ta Grazi Muusika- ja Esituskunsti Ülikoolis prof. Martin Wagemanni trompetiklassi üliõpilane ning täiendas end kammermuusikas prof. Uwe Kölleri ja vanamuusikas Siegfried Kochi juhendamisel. Hetkel jätkab ta õpingud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia magistrantuuris Indrek Vau trompetiklassis.

Villem on täiendanud end mitmetel meistrikursustel nii Eestis kui välismaal ning jõudnud finaalsooru 2018 Eesti Interpreetide konkursil puhkpillidele.

Villem on osalenud ESRO, Tallinna Kammerorkestri, Eesti Festivaliorkestri, Baltic Sea Philharmonic Orchestra, Corelli Barokkorkestri ja Capella Leopoldina tegevuses ning mänginud Austrian Brass Bandis soolokornetit. Alates 2024. aasta jaanuarist on ta külalisena täitnud ERSO trompetirühma abikontsertmeisteri kohta. Ta on 2016. aastast vaskpillikvinteti Tuulisbrass asutajaliige ning 2023. aastast esineb Eesti Akadeemilise Vaskpillikvinteti koosseisus.

Johan Randvere alustas klaveriõpinguid Võru Muusikakoolis (õp. Merike Kapp) ja jätkas Tallinna Muusikakeskkoolis (õp. Marja Jürisson ja prof. Ivori Ilja). 2016. aastal omandas ta magistrikraadi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias prof. Ivori Ilja klaveriklassis, täiendades end aastail 2012–2014 ka Milano Verdi-nimelises konservatooriumis prof. Valerio Premuroso juhendamisel.

Johan Randvere on pälvinud väljaastavaid preemiaid paljudel konkurssidel: Klaviermusik Vilniuses (I

koht, 2008), Con Brio 2008 (finalist), EPTA konkurss Belgias (II koht, 2010), noorte muusikute konkurss Cataniast (I koht ja grand prix, 2012), noorte muusikute konkurss Luciano Luciani (III koht, 2013), pianistide konkurss Coop (II koht, 2013), Andrea Baldi nimeline rahvusvaheline klaverikonkurss (I koht ja grand prix, 2014), Con Brio 2010 (Con Brio Trio koosseisus finaalis publikupreemia ja Holland Music Sessionsi eripreemia), telekonkurss Klassikatähed 2013 (finalist), VIII Eesti pianistide konkurss (II koht, 2014). Aastal 2014 omistati talle Pille Lille Muusikute Fondi noore muusiku preemia.

Johan Randvere on andnud kontserte Eestis, Lätis, Leedus, Itaalias, Valgevenes, Soomes, USA-s, Kanadas ja Hollandis. Ta on esinenud erinevates koosseisudes sellistel maailmalavadel nagu New Yorgi Carnegie Hall, Vancouveri Chan Center, Minski Filharmoonia Suur saal, Kaunase Filharmoonia Suur saal ja Milano Puccini-nimeline saal.

Ta on soleerinud korduvalt Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri, Läti Riikliku Sümfooniaorkestri, Tallinna Kammerorkestri, Maladzetšna Sümfooniaorkestri, Vanemuise sümfooniaorkestri, Valgevene Raadio sümfooniaorkestri, Pärnu Linnaorkestri, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia sümfooniaorkestri jt orkestrite ees, dirigentideks Toomas Vavilov, Risto Joost, Paul Mägi, Jüri Alperden, Kaspar Mänd, Tarmo Leinatamm, Sasha

Mäkilä, Grigori Soroka, Erki Pehk, Mihhail Gerts jt.

Viimastel aastatel esineb Johan sageli klaveriduona koos Leedu pianisti Justas Servenikasega, kellega on esinetud Eestis, Venemaal, Leedus, Norras ja Belgias.

Johan Randvere on Eesti Kultuurkapitali stipendiumi „Ela ja sära” 2017, Artur Lemba nim. preemia ning Eesti Interpreetide Liidu stipendiaat.

Keelpillikvartett M4GNET on noor ja tarmukas kammeransambel, mis koosneb neljast tipptasemel keelpillimängijast: Robert Traksmann (viul), Katariina Maria Kits-Reimal (viul), Mart Kuusma (vioola) ja Siluan Hirvoja (tšello). Neli tunnustatud interpreeti moodustasid 2021. aasta alguses kvarteti, mille sihiks on pakkuda eredaid ja sisukaid tõlgendusi kammermuusika klassikast, ent ka tutvustada kuulajatele vähem tuntud teoseid ning Eestist pärit heliloojate värskeimat uudisloomingut.

Enamus kvarteti liikmetest on

erinevates koosseisudes ühiselt musitseerinud ligemale kümme aastat, ent otsustava impulsi püsivalt tegutseva kvarteti loomiseks andis Eesti Kultuurkapitali kammeransamblite residentuuriprogrammi algatus. Residentuuriga toetab Kultuurkapital uute kammeransamblite loomist, pakub võimalusi koostöök s m ä n e d ž e r i g a j a a i t a b t ä i e n d a d a r e p e r t u a a r i l ä b i u u t e t e o s t e t e l l i m i s e .

Keelpillikvartett M4GNET on osalenud mitmetel festivalidel, sh Pärnu Muusikafestival, Tallinna Kammermuusikafestival, festival TubIN, Haapsalu Vanamuusikafestival ja Eesti Muusika Päevad. Ansambel on valitud osalema mainekas rahvusvahelises programmis *Le Dimore del Quartetto*, mille raames annab M4GNET igal aastal kontserte ka väljaspool Eestit. Kvartett on osalenud mainekate kvartetikunsti suurnimede meistriklässides, nagu näiteks Simone Gramaglia (Quartetto di Cremona), Marc Danel (Quatuor Danel), Peter Jarůšek (Pavel Haas Quartet).

Robert Traksmann alustas viulimänguga 4-aastaselt õpetaja Tiiu Peäske juhendamisel. Ta on lõpetanud Tallinna Muusikakeskkooli (2014, õpetaja Tiiu Peäske) ja omandanud Berliini Hanns Eisleri nimelises Muusikakõrgkoolis magistrikraadi (2021, prof. Kolja Blacher). Meistrikursustel on ta end täiendanud Ulrike Danhoferi, Florian Don-

dereri, Arvo Leiburi, Jüri Gerretzi, Robert Rozeki ja Ivry Gitlise juures. Alates kevadest 2022 on Robert Tallinna Kammerorkestri liige.

Vabakutselisena tegutsedes on Robert täiendanud ka mitmete teiste mainekate kollektiivide ridasid, nende hulgas Gürzenich Orchester Köln, Orchester der Karajan Akademie Berliner Philharmoniker, Eesti Festivaliorkester, Vox Clamantis, YXUS jt. Kontsertmeistrina on ta üles astunud Eesti Riiklikus Sümfooniaorkestris, Rahvusooper Estonia Sümfooniaorkestris ja ka Vanemuise Sümfooniaorkestris.

Robert Traksmann on esinenud solistina mitmete orkestrite ees sealhulgas Oulu Symphony, Jyväskylä Symphony, Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, Tallinna Kammerorkester, Pärnu Linnaorkester jt. 2022 septembris soleeris ta koos vioolamängija Santa Vižinega Läti Riikliku Sümfooniaorkestri hooaja avakontserdil, dirigendiks Kristiina Poska.

Aktiivse kammermuusikuna on Robertil kõige pikemaajalisem koos-

töö olnud ansamblis Trio '95 koos Rasmus Andreas Raide ja Marcel Johannes Kitsega. Esinetud on Eesti tähtsamates kontserdimajades ja võidetud auhindu mitmetel festivalidel. Trio '95 on võitnud I preemia rahvusvahelistel klaverikammermuusikakonkurssidel Soomes (Illmari Hannikaineni nimeline konkurss), Eestis (konkurss „Tallinn 2021“) ja Leedus (2012 „Pavasario Sonata“). 2020 oktoobris omistati Trio '95-le Eesti Kultuurkapitali Helikunsti sihtkapitali aastapreemia. Alates 2021 tegutseb Robert ka keelpillikvartetis M4GNET. Koos on osaletud mitmetel festivalidel, sh Pärnu Muusikafestival, festival TubIN, Tallinna Kammermuusikafestival, Haapsalu Vanamuusikafestival.

Robert Traksmannile on Eesti Põlvkonna poolt kasutamiseks antud Giuseppe Gagliano ja tema venna Antonio ühistööna valminud viiul (1775–1780) ning Joseph Artur Vigneroni poogen (1890).

Kirill Ogorodnikov on eesti uuema põlvkonna kitarrist, kelle tegevus hõlmab nii kontserte solistina ja

ansamblistina kui ka laialdast pedagoogitööd mitmes õppeasutuses ja meistiklassides.

Tema mahukasse repertuaari kuuluvad originaalteosed ja transkriptsioonid barokist nüüdismuusikani, sh. ka eesti muusika (toonud mh esiettekandele René Eespere ja Lauri Jõelege talle pühendanud teosed).

Alustanud kitarrimänguga Ahtme kunstide koolis, jätkas ta õpinguid Georg Otsa nimelises Tallinna muusikakoolis Tiit Petersoni juures. Omandanud bakalaureusekraadi EMTA-s Heiki Mätliku juhendamisel ja magistrikraadi Kölni muusikakõrgkoolis Gerhard Reichenbachi kitarriklassis, on ta end täiendanud mitme hinnatud kitarriprofessori meistiklassides ning paistnud silma konkurssidel, on Tallinna rahvusvahelise kitarrikonkursi ja Gevelsbergi kitarrifestivali (Saksamaa) laureaat.

Ogorodnikov on esinenud mitmetel festivalidel nii Eestis kui kaugemal (Fiesta de la Guitarra, Pärnu kitarrifestival, Viljandi vanamuusika päevad, Tango Port Tallinn, kitarrifestival „SaitenReise“ jt), soleerinud orkestrite ees, esitades koos Pärnu Linnaorkestriga Heitor Villa-Lobose kitarrikontserdi (2010) ja Gennadi Tanieli kitarrikontserdi (2020, maailma esiettekanne) ning esinenud Tallinna Kitarrikvarteti, ansambel U.; YXUS Ensemble'i jmt. ansambli koosseisus. Andnud aastast 2015

igal hooajal kontserte Duos Telluur koos Heli Ernitsaga. Harvaesineva pillikooslusega duo (inglissarv, kitarr) on nüüdseks esinenud Eestis, Itaalias, Saksamaal ja Venemaal; mullu andis Belgia plaadifirma Etcentera Records välja duo debüütplaadi „Evening Mosaic“.

Vahur Kubja on klassikalise kitarrimuusika esitaja. Kubjale meeldib muusikavormiga töötamisel pühendada oma tähelepanu tunnete väljendamiselle. Ta süveneb heliteosesse kui eluliselt olulisse sündmusesse, mis on alati erilise põhjusega tema ellu tulnud. Vahur Kubja on lõpetanud Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli Tiit Petersoni kitarriklassi ning Nino Rota nimelise Monopoli konservatooriumi Massimo Felici kitarriklassi, kus omandas 2012. aastal magistrikraadi. Lisaks on jätnud sügava jälje Kubja muusikalisel väärtuspagasisse osalemine Oscar Ghiglia suvekursustel Itaalias Sienas (Accademia Musicale Ghigiana).

Vahur Kubja on jaganud kitarrimängu- ja kitarriõpetajana Tallinna Muusikakeskkoolis (2011–2018), Georg Otsa nimelises Tallinna Muusikakoolis (2013–2018), Tallinna Vanalinna Hariduskolleegiumis (2013–2018), Heino Elleri nimelises Muusikakoolis (2015–2016) ja Saku Muusikakoolis (2011–2018). Paljud tema õpilased on saavutanud auhinnalisi kohti üle-eestistel ja rahvusvahelistel konkurssidel. Vahur Kubja pälvis 2016. aastal Eesti Muusikakoolide Liidu pedagoogi tunnustuspreemia panuse eest noorte muusikute õpetamisse. Alates 2019. aastast on Kubja Tallinna Kitarrikvarteti liige. Üheks olulisemaks koostööks on olnud kitarriduo kitarrist ja helilooja Dmitri Timoshenkoga.

boon), Villem Süvari (trompet), Ye Pan (metsasarv) ja Indrek Vau (trompet). Ansambli repertuaar koosneb eranditult klassikaliste helitööde ettekannetest, samuti tegeleb ansambel uudisloomingu tellimise ja salvestamisega Eesti Rahvusringhäälingu arhiivi. Kvinteti mitmekülgsustest kontserdikavadest leiab hulgaliselt Eesti heliloojate loomingut – sh. teosed, nagu Eino Tambergi „Music for Five” op. 86 (1992) või Galina Grigorjeva „Psalm” (2018) kuuluvad kindlalt ansambli püsirepertuaari hulka. Enamus kvinteti liikmetest on Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia õppejõud ja juhendajatena on neil olnud oluline roll noorema põlvkonna vaskpillikvintettide arengus.

Eesti Akadeemiline Vaskpillikvintett alustas tegevust 2010. aastal trompetist Indrek Vau algatusel. Ansambliisse kuuluvad Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri juhtivad vaskpillimängijad Madis Vilgats (tuuba), Andres Kontus (trom-

TEEMAKONTSERT „ÕPETAJALT ÕPILASELE“

Tallinn, Eesti Muusika- ja
Teatriakadeemia suur saal

REEDE
15. november
11.00

HEINO ELLER (1887–1970)

Kodumaine viis (1918)

Johan Randvere (klaver)

JAAN RÄÄTS (1932–2020)

Fragment kahele kitarrile op. 118 (2001)

Kirill Ogorodnikov (kitarr), Vahur Kubja (kitarr)

Tokaata (1968)

Johan Randvere (klaver)

RAIMO KANGRO (1949–2001)

Display IV: Tundmatu muusiku portree op. 42 (1992)

Heili Rosin (flööt), Indrek Leivategija (tšello), Ene Nael (klavessiin)

Display XII: Balls op. 42 (2000)

Heigo Rosin (löökpillid), Maksim Štšura (klaver)

Eesti Interpreetide Festivali Eesti Muusika Nädal kunstiline juhtkond:

Eesti Interpreetide Liidu juhatus koosseisus Henry-David Varema, Mihkel Poll, Peep Lassmann, Arvo Leibur, Indrek Vau.

Festivali korraldus:

Eesti Interpreetide Liit: Kadri Lassmann, Kaisa Lõhmus, Kristel Peikel.

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia: Evelin Värva, Gerli Aet Arras, Jaanika Vilipo, Saara Silvia Soasepp, Svea Ideon-Marks.

Kujundus:

Loovagentuur Kiri ja Pilt

Kavaraamatu tekstid:

Karin Vau

Fotod:

Julie Ewing, Kaupo Kikkas, Krõõt Tarkmeel, Mait Jüriado, Rait Tuulas, Teet Raik, Tiit Mõtus, Toomas Volkmann, Veljo Poom, Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumi kogu.

Festivali toetavad EV Kultuuriministeerium, Eesti Kultuurkapital, Tallinna linn.

Täname:

Elo Mägi, Ene Kuljus, Ervet Kiolein, Jelena Poverina, Kadri Leivategija, Kaisa Luik, Külli Tüli, Marek Vilba, Nikita Šiškov, Oliver Rikkas, Rene Jakobson, Taimi Sild. Heino Elleri Muusikakool, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia.

EESTI MUUSIKA NÄDAL

11.–15. november 2024
Tartus ja Tallinnas

Eesti Interpreetide Liit koostöös
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemiaga

Pildistamine ja salvestamine on lubatud vaid eelneval kokkuleppel.

Palume mobiiltelefonid kontserdi ajaks lülitada välja või seadistada hääletule režiimile.

